

ERDÉLYI JÁNOS

NÉPDALOK ÉS
MONDÁK (3.
KÖTET)

János Erdélyi

Népdalok és mondák (3. kötet)

«Public Domain»

Erdélyi J.

Népdalok és mondák (3. kötet) / J. Erdélyi — «Public Domain»,

Содержание

ELŐSZÓ	10
SZERELMI DALOK	12
1	12
2	13
3	14
4	15
5	16
6	17
7	18
8	19
9	20
10	21
11	22
12	23
13	24
14	25
15	26
16	27
17	28
18	29
19	30
20	31
21	32
22	33
23	34
24	35
25	36
26	37
27	38
28	39
29	40
30	41
31	42
32	43
33	44
34	45
35	46
36	47
37	48
38	49
39	50
40	51
41	52
42	53
43	54
44	55

45	56
46	57
47	58
48	59
49	60
50	61
51	62
52	63
53	64
54	65
55	66
56	67
57	68
58	69
59	70
60	71
61	72
62	73
63	74
64	75
65	76
66	77
67	78
68	79
69	80
70	81
71	82
72	83
73	84
74	85
75	86
76	87
77	88
78	89
79	90
80	91
81	92
82	93
83	94
84	95
85	96
86	97
87	98
88	99
89	100
90	101
91	102
92	103
93	104

94	105
95	106
96	107
97	108
98	109
99	110
100	111
101	112
102	113
103	114
104	115
105	116
106	117
107	118
108	119
109	120
110	121
111	122
112	123
113	124
114	125
115	126
116	127
117	128
118	129
119	130
120	131
121	132
122	133
123	134
124	135
125	136
126	137
127	138
128	139
129	140
130	141
131	142
132	143
133	144
134	145
135	146
136	147
137	148
138	149
139	150
140	151
141	152
142	153

143	154
144	155
145	156
146	157
147	158
148	159
BORDALOK	160
149	160
150	163
151	165
152	166
153	167
154	168
155	169
156	170
157	171
158	172
159	173
160	174
161	175
162	176
163	177
164	178
165	179
166	180
167	181
168	182
169	183
170	184
GUNYDALOK	185
171	185
172	186
173	187
174	188
175	189
176	190
177	191
178	192
179	193
180	194
181	195
182	196
183	197
184	198
185	199
186	200
187	201
188	202
189	203

190	204
191	205
192	206
193	207
194	208
195	209
196	210
197	211
198	212
199	213
200	214
201	215
202	217
203	218
204	219
205	221
206	222
207	223
208	224
209	225
210	226
211	227
212	229
213	230
214	231
HADI ÉS KATONADALOK	232
215	232
216	233
217	234
218	238
219	239
220	240
221	241
222	242
223	243
224	244
225	245
226	246
227	247
228	248
229	249
230	250
231. Egy öreg őrnagy sírverse	251
232	252
233	254
234	255
235	256
236	257
237	258

238	259
238. Hertelendi indulója	260
239	261
240	262
NEMZETI DALOK	263
241	263
242	265
243	266
244	267
245	268
246	269
Конец ознакомительного фрагмента.	270

János Erdélyi

Népdalok és mondák (3. kötet)

ELŐSZÓ

Midőn a Kisfaludy-Társaság czime és tekintélye alatt megindított Népköltési Gyűjtemény jelen harmadik kötete világ elé megy, be van fejezve az első folyam, vagyis az, melly az időnkénti beküldésekéből, úgy a hogy összeállítva, kiadathatott. Ennyi az eredménye néhány év előtti felszólalásunknak; igen elég arra, hogy tanuságot tegyen a népköltészetnek keletéről irodalmunkban; de még mind kevés ama hosszú történeti élethez, mellyet fajunk a négy folyam mellékén századok óta nemzetileg él. Mi van, mi nincs e népi szellemvirágokban, döntse el a kritika, s a közönség bíráló véleménye, mert míg ez nem történik, további lépés lehetlen, vagy csömört okozó volna az első hatás kellemes íze után. Részemről, mint e vállalat sürgetője, vagy tán létesítője is, örömmel fordíték reájok minden időt és figyelmet, könnyű szívvvel mondván le ama kétes dicsről, mi talán eredeti dolgozatok után jutott volna irodalmi pályámnak, mert használnom kelle az időt, a közönség fogékonyságát, s tömegben adni elé a mit lehetett, hogy kielégíttessék vágyakodása. Tudom, mit s miért tevék. Az én gondolataim az irodalomról nagyobb körűek, mint legtöbb emberé, s ha a népben akarék alapot vetni az irodalmi ösmereteknek, nem annyit tesz, mintha nagy feneket igyekeztem volna terveimnek keríteni, hanem mivel jól tudom, hogy szűk alapon nagyság nem emelkedhetik. S ezt tudva, hálás köszönettel tartozom mind azon érdemes ügybarátoknak, kik a Kisfaludy-Társaságot, s általa engemet küldéseikkel gyámolítva, anyagot gyűjtének emez alap lerakásához; miért legyen itt nevök följegyezve, mint munkatársaké, folyó rendben:

157. Kelecsényi Pál ujobban Családról, néhány régibb és újabb dalt és töredéket küld 3. számu gyűjteményben.

158. Zerpák Antal, széplaki segéd lelkész 76 dalt.

159. Borzi Nagy Iván Vácziól több rendbeli régi kéziratú és nyomtatott dalokat.

160. Karancsvidéki Népdalok (folytatás) Nógrádból, beküldve Hegyessy Sándor által.

161. Pécskai és környékbeli dalok, öszveszedve Ruszt Teréz által Arad megyéből.

162. Domoszlai György Bécsből, nógrádi, gömöri, honti, borsodi dalok (gyűjteményét engedé át használatul).

163. Májer István esztergami tanár által a) veszprém-somlyói 6 népdal. b) Esztergamból, kőhid-gyarmati 18 d. c) Csallóközről, nagypákai 4 d.

164. Népdalok. Összegyűjté Galambos István Jász Kis-éren (használatul volt átengedve).

165. Henczy József gyűjteménye Sümegről.

166. Kelecsényi Pál újabb (4. számu) gyűjteménye.

167. Szvorényi J. több füzetkéből álló küldése Fehérvárról.

168. Sopronból Irinyi József.

169. Marmaros-Szigetről, Bartók Gábor, oktató, I. II. füzetben mondákat.

170. Népdalok második küldeményben. Gyűjté Pesty Frigyes, Temesvárról.

171. Machik József, a magyar irodalom tanítója a zágrábi főiskolában, két kötetet.

172. Rumi Ágoston beküldé néhai édes atyja Rumi Károly György becses gyűjteményét.

173. Mondák, III. küldemény Bartók Gábortól Máramaros-Szigetről.

174. Pest megyei Népdalok, Gyűjté Szeberinyi Andor.

175. Pesty Frigyes harmad izben Temesvárról.

176. Obernyik Károly Népregék czim alatt mondákat.

Fogadják mindnyájan hálámat s köszönetemet becses fáradságaikért. Pesten, marczius **15.**
1848.

Erdélyi János.

SZERELMI DALOK

1

Babám szerelmiért
Mit nem cselekedném!
Folyó s tenger vizét
Kalánnal kimerném.

Annak fenekéről
Apró gyöngyöt szednék,
Apró gyöngyöt szednék,
Gyöngy koszorút kötnék.

Szeged

2

Szólnak a kakasok,
Majd is reggel lesz már,
Fordulj felém babám,
Mert magad maradsz már.

Bár csak az a hajnal
Hamar ne hasadna,
Gyenge szerelmünknek
Vége ne szakadna.

Látod-e te, babám,
Azt a száraz nyárfát?
Mikor az kizöldel,
Akkor jövök hozzád.

Könnyebb kősziklából
Poharat csinálni,
Mint két igaz szívnek
Egymástól elválni.

Babám szerelmiért
Mit nem cselekedném!
Sebes tenger vizét
Kanállal kimerném.

Szeged

3

Hosszú farkú fecske,
Bácskai menyecske,
Hogy jöttél te ide,
Az idegen földre?

Nem jöttem én ide
Senki látására,
Barna kis angyalom
Szive szakadtára.

A másik faluba
Legény a lányt hívja,
Párját nem találja,
Annak vagyok párja.

Szeged

4

Lányom, lányom, gyöngyvirágom,
Kerti rózsaszálom,
Elmennél-e a kovácshoz,
Az eszemadtához?
Jaj anyám a kovács,
Olyan mint a rossz bogrács.
Nem megyek én ahhoz.

Lányom, lányom, gyöngyvirágom,
Kerti rózsaszálom!
Elmennél-e a takácshoz,
Az eszemadtához?
Jaj anyám a takács,
Olyan mint a záptojás.
Nem megyek én ahhoz.

Lányom, lányom, gyöngyvirágom,
Kerti rózsaszálom!
Elmennél-e a Jánoshoz
Az eszemadtához?
Jaj anyám a János,
Valamennyi mind álmos.
Nem megyek én ahhoz.

Lányom, lányom, gyöngyvirágom
Kerti rózsaszálom!
Elmennél-e a diákhoz
Az eszemadtához?
Jaj anyám a diák,
Olyan mint a gyöngyvirág.
Elmegyek én ahhoz.

Szeged

5

Esik eső a haraszton,
Nem kapok én a paraszton;
Jó az isten, jót ad nekem,
Hej szolgabíró vesz el engem.

Én ezután már nem bánom,
Kocsi jöjjön értem, három,
Lovaslegény tizenhárom,
Hej de nem leszel az én párom.

Szeged

6

Kiöntött a Duna vize meszsire
Valamennyi szép leány van, elvitte;
Fogja hát ki mindenki a magáét,
Ne szeresse soha senki, soha senki, a másét.

Nincsen kedvem, mert elvitte a fecske,
Egy száraz jegenyefára letette,
Akkor leszek, – édes rózsám, a tied,
Mikor az a jegenyefa, jegenyefa, megered.

Nincsen kedvem, mert elvitte a gólya,
Mert ott jártam, a hol nem kellett volna.
Lesz még kedvem, majd elhozza a szélvész,
Füred alatt, Füred alatt, majd kifogja a révész.

Pápa

7

Söprik a füredi utcát,
Masíroznak a katonák.
Tizenhat esztendő barna kis lány
Megyen a regement után.

Hová hová, barna kis lány?
Kérdi tőle a kapitány.
Ne kérjje azt hej huj, fő kapitány,
Megyek a szeretőm után.

Nem is leány, ki nem barna;
Nem is legény, ki nem nyalka,
Nem menyecske, hej huj, ki nem csalfa,
Ki az urát meg nem csalja.

Pápa

8

Fölszántottam a kőrösi nagy utcát,
Vetek belé piros pünkösti rózsát;
A két szélén piros rózsza nyildogál,
Közepiben barna legény sirdogál.

Nem messze van az én rózsám tanyája,
Ide látszik annak az almafája;
Rá szállott egy fehér galamb bújába,
Kedves babám, itt hagylak nem sokára.

Tisza-Vezseny

9

Szeretnék én páva lenni,
Pávaruhába öltözni,
Szomszéd asszony menyé lenni,
A fiának párja lenni!

Tisza-Vezseny

10

Estve kezdem pej paripám nyergelni,
Hajnalig tart a rózsámtól bucsúzni;
Elbucsúzó, kedves rózsám, örökre;
Nem kacsingatsz világos kék szemembe.

Tisza-Vezseny

11

Vizi malom, őröld meg a buzámat,
Azzal sem fárasztom pej paripámat,
Van hat ökröm, befogom a szekérbe,
Ugy állok a vizi malom elébe.

Nem forog már a jászkiséri malom,
Mig én azt jól körül nem igazgatom;
Nem alhatik az én kedves galambom,
Mig én őtet körül nem csókolgatom.

Tisza-Vezseny

12

Csak azért szeretek falu végén lakni,
Hogy az én galambom arra jár itatni.

Arra jár itatni, magát fitogatni,
Magát fitogatni, a lovát ugratni.

Míg a lova iszik, lehet vele szólni,
Piros két orcáját meg lehet csókolni.

Tisza-Vezseny

13

Eszem a te istenedet,
Mért nem szeretsz te engemet?
Ha szeretsz is, nem ér semmit,
Nem szeretek már én senkit.

Kimentem én a kis kertbe,
Arczczal borultam a földre,
Még se láttam a kit kéne,
Kit a szivem kedvelene.

Tisza-Vezseny

14

Már én többet éjtszaka nem járok,
Mert megtudják hogy szeretőt tartok,
Rászokott a szemem az intésre,
Gyenge karom az ölelgetésre.

Már ezután kis kalapot veszek,
És melléje rozmaringot teszek,
Szagos leszek a merre én járok,
Annál jobban szeretnek a lányok.

Tisza-Vezseny

15

Vezseny felé látok eget,
Ott látok egy bús fölleget;
Ha Vezseny felé fordulok,
Talpig gyászba beborulok.

Álnok hitü, de megcsaltál,
De kedves szeretőm voltál!
Azt kívánom hogy az halál
Ragadjon el, ha rád talál.

Eddig rózsám, enyém voltál
Csalárd szived nyugszik másnál,
Jobb-e hát más mint én voltam?
Pedig érted majd megholtam.

Nem tudtam volna gondolni
Hogy egy álnok meg fog csalni,
De megcsalt egy gonosz lélek,
Már ezután mindig félek.

Tisza-Vezseny

16

Búsul a gerlicze madár,
Minden erdő szélén leszáll,
Hát a szegény szolgalegény,
Mikor utra indul szegény?

Búsuljon már, ki nem élhet,
Búsuljon a kutya többet,
Bolond volnék, ha busulnék,
Ha szeretőd nem tartanék.

Tartottam is egy kis barnát,
Kiért szólt az egész világ.
Egész világ rólam beszél,
De azt mind elfujja a szél.

Tisza-Vezseny

17

Szól a világ mit hajtok rá,
Ugy ég a tűz, ha tesznek rá.
Tettek is rá, tesznek is rá,
Ugy-e babám, ne hajtsunk rá.

Megmondtam, hogy lányt ne szeress,
Ha menyecskére szert tehetsz,
Nem egyébre való a lány,
Csak járatni maga után.

Nem is erdő, kibe fa nincs,
Nem is falu, kibe lány nincs;
Ha leányok nem volnának,
A kutyák sem ugatnának.

Tisza-Vezseny

18

Ide kélik a Mátra,
Rózsa nyilik oldalába,
A ki aztat leszakasztja,
Kedves rózsám neve rajta.

Kélik a liliomszál,
Rabod vagyok, mert megfogtál;
De ne úgy bánj mint raboddal,
Hanem úgy mint galamboddal.

Tisza-Vezseny

19

Szép a csikó, ha szépen fölnyergelik,
Szép a leány, ha szépen felöltözik,
Ha elmegyen a templomba előttem,
A lelkem is majd kirepül belőlem.

Tisza-Vezseny

20

Minden bokor a szállásom,
Csak a botom a pajtásom,
Minden falu édes hazám,
Minden asszony édes anyám.

Nincsen nekem édes anyám,
Ki szánó szemet vessen rám,
Idegenből lett mostohám,
Az is mindig haragszik rám.

Azt gondolod, rózsám, bánom,
Hogy te tőled meg kell válnom?
Én előttem az csak álom –
Van szeretőm kettő, három.

Tisza-Vezseny

21

Egerben a fűszál mind bánatnak hajlik,
Az én kedves rózsám rólam gondolkodik:
Rab vagyok, rab vagyok, szabadulást várok,
A jó isten tudja mikor szabadúlok.

Akkor leszen, rózsám, hazajövetelem,
Mikor kapufélfád piros rózsát terem;
Azt pedig jól tudod, hogy soha sem terem,
Igy hát nem lesz nekem hazajövetelem.

Kivánod-e rózsám, szabadulásomat?
Vagy jobban kívánod csendes halálomat?
Csak azért kívánom csendes halálodat,
Rabsággal töltöd el fiatalságodat.

Tisza-Vezseny

22

Elmenyek, elmenyek, messze földre menyek,
Ennek a falunak lakosa nem leszek.

Ha elmégy, ha elmégy, csak hozzám igaz légy,
Igaz szereteted hamisra ne fordítsd.

Kísérj el galambom, csak a kapuig is
Azután elmenyek magam egyedül is.

Tisza-Vezseny

23

Búval és bánattal élem világomat,
Búval is terítik az én asztalomat.

Ha nem szeretsz rózsám, csináltass koporsót,
Annak oldalára egy keserves jajszót.

Ird fel a nevemet kalapod szélire,
Hogy mikor leveszed, hadd jussak eszedbe.

Tisza-Vezseny

24

Hogy tudott kend, rózsám, ide jönni, ide jönni,
Árkot kellett kendnek itt ugrani, itt ugrani;
Ha a lába ki fog ficzamosodni, ficzamosodni,
Ki fog kenden, rózsám, szánakozni, szánakozni?
Szánakoznék rózsám, de nem merek, de nem merek,
Barna szeretőm van, attól félek, attól félek.

Tisza-Vezseny

25

Fekete pántlikám fujdogálja a szél,
Köszönöm, galambom, hogy eddig szerettél;
Arról sem tehetek hogy már megvetettél,
A sok irigy miatt elidegenedtél.

Az igaz szeretet azt hozza magával,
Hogy minden érje meg maga galambjával;
De te meg nem érted, az enyím elvetted,
Verje meg az isten a te álnok szived!

Tisza-Vezseny

26

Este későn ne járj hozzám,
Mert nagy vigyázat van reám;
Ha eljössz is, lassan járjál,
Ablakomon hallgatózzál.

Kopogtasd meg ablakomat,
Majd kinyitom az ajtómat,
Meg is vetem az ágyamat,
Rá fektetem galambomat.

Nem mind arany, a mi fénylik
Nem gyémánt, a mi tündöklük,
Nem szeretőd az mindegyik,
A ki szivből hizelkedik.

Hiába kelsz, hiába jársz,
Hiába taposod a sárt,
Mert én rózsám, gyenge vagyok,
Nem is kendhez való vagyok.

Tisza-Vezseny

27

Megérem még azt az időt,
Sirva mégy el kapum előtt,
Megöleled kapufáját,
Ugy siratod a gazdáját!

Elmehetsz már házam előtt,
Nem vigyázlak mint ezelőtt.
Szólok hozzád egy vagy kettőt,
De azt sem úgy mint ezelőtt.

Elmehetsz már a kert alatt,
Nem kérdik hogy ki lánya vagy;
Ha kérdik is, csak azt kérdik,
Hány szeretőd lesz még őszig?

Elmehetsz már én előtttem,
Szeretőt is tarthatsz tőlem;
Meg is csókolhatd én tőlem,
Szemedre sem vetem, szivem.

Tisza-Vezseny

28

De szépen megy a hajó a vizen, a vizen,
De szépen szól a kis madár a réten, a réten,
Szállj le, szállj le te kis madár, a földre,
Vidd el az én levelemet messzire.

Makó alatt van egy kis ház magába, magába,
Abba van az én galambom rabságba, rabságba,
Irok neki vigasztaló levelet,
Én is elmék, kedves babám, ha lehet!

Szépen szól a kolozsvári cimbalom, cimbalom,
Eszkendőre biztat kedves galambom, galambom,
Eszkendőrül eszkendőre angyalom,
Áldjon meg a jó isten, azt kívánom.

Tisza-Vezseny

29

Sír a leány a kocsiba,
Mikor viszik más faluba;
Sirhat is az, mert van miért,
Az ő szülötte földeért.

Sirhat az az édes anya,
Kinek katona a fia,
De még jobban az az anya,
Kinek eladó a lánya.

Tisza-Vezseny

30

Szerettelek, kedves babám, a nyáron,
Fáradoztam tizenhárom határon;
Hol erdőben, hol mezőben, hol sáron;
Nem hagylak el, míg élek a világon.

Kedves babám, ha azt tudnád, a mit én,
Jaj de igaz szívű leány vagyok én,
Álnoksággal megcsaltad a szívemet,
A jó isten úgy áldjon meg tégedet.

Már ha elmégy, kedves babám, kívánom
Hogy az ut előtted rózsává váljon,
Még a fű is édes almát teremjen,
Az én szívem téged el ne felejtсен!

Tisza-Vezseny

31

Ne szomorkodj, légy vig,
Nem lesz az mindig így,
Ki megszomorított,
Meg is vigasztal még.

Rab vagyok, rab vagyok,
Szabadulást várok;
A jó isten tudja,
Mikor szabadúlok.

Ha rabot volnék is,
Csak tied is lennék,
Virágos kertedbe
Gyomlálód lehetnék.

Ne szeress, ne szeress,
Mert nekem nem kellesz,
Elmult az az idő,
Mellyben voltál kedves.

Az egek is tudják
Szomorú szívemet,
Mert ők is hallgatják
Jajos beszédemet.

Mig ezt az unalmas
Föld hátát taposom,
Emlékezetedet
Könnyeimmel mosom.

Ha megszűnik a bú
Szívemet gyötreni,
Még a halál sem fog
Onnét kitörteni.

A mit én mondtam,
Azt fogadtam ma is,
Hogy téged szeretlek
A koporsómban is.

Bereg-Szabolcs

32

Ha Petriből elmégysz,
Soha vissza ne nézz,
Talán a szivednek
Nem lesz olyan nehéz.

Petriből elmentem,
Visszatekintettem,
Szomoru szívemnek
Nagyobb bűt szereztem.

Szerelem, szerelem!
Ugyan hol lellek fel?
Kősziklán nem természet,
A mezőn sem vetnek.

Ha az a szerelem
Kősziklán teremne,
Nem egy kisasszonynak
Keze lába törne.

Ha a mezőn vetni,
Mint búzát lehetne,
Sok nyalka urficska
Szántó vető lenne.

Bereg-Szabolcs

33

Túl a hegyen, Tótországon
Ül a madár egy zöld ágon,
Tört vetettem a lábára,
De elrepült nem sokára.

Repdess madár, repdess szívem,
Tied vagyok, te légy hívem,
Siess vissza kebelembe,
Mert visellek hiv szívembe.

Im ha elszállt, hadd repüljön,
Csak a szive meg ne hüljön,
Hogy tavaszra visszatérjen,
Szívem célját úgy elérjem.

Csak ne volna az irigység!
Szeretni nagy gyönyörűség.
Mert a ki szeret, kétszer él;
Jaj de minden irigytől fél.

Akár élek, akár halok
Tőled, kincsem, meg nem válok.
Én is olyan barna vagyok,
Épen hozzád való vagyok.

Szabolcs-Bereg

34

Most akadtam egy hajóra, de jóra,
Evező nélkül valóra, hajóra.
Magam vagyok evezője,
Barna rózsám szeretője, haja ha.

Nem jó erdős helyen lakni, haja ha!
Mert sok ölfát kell ott vágni, haja ha!
Ha elvágom a lábomat,
Nem láthatom galambomat, haja ha!

Esik eső karikára, haja ha!
Az én rózsám kalapjára, haja ha!
Azért esik karikára,
Hogy én vagyok a rózsája, haja ha!

Esik eső a fenyvesen, haja ha!
Ne kapj rózsám, a nemesen, haja ha!
Inkább kapjál a paraszton,
A kupeczes kalaposon, haja ha!

Az én rózsám a kocsmába, haja ha!
Lobogós ing, gatya rajta, haja ha!
Érte mennék, eső esik,
Majd szégyenli, ha elesik, haja ha!

Tiszahát

35

Megemésztett engem a bú,
Mint a levágott fát a szű;
Engem ugyan megemésztett
A titkon való szeretet.

Jó szeretni, de titkosan,
Nem mindenkor világosan.
A ki szeret világosan,
Szenvedi gyalázatosan.

A kit a szerelem megfog,
Nem kell annak semmi dolog.
Engem a szerelem fogott,
Kell a kutyának a dolog.

Tiszahát

36

Terjed a kökényfa ága,
Keservesen sír az árva,
Bár csak isten adta volna,
Hogy egy árva se lett volna.

Végig mentem a kő hidon,
Szembe jött rám az én hugom,
Nem a hugom: a galambom,
Kinek orcáját csókolom.

Én istenem, hogy tud élni,
Melly madár nem tud repülni,
Az a legény házasodni,
Ki csak most tanul szeretni.

Ez az utca tekervényes,
Mi nálunk a lányok kényes,
Nappal a legényt megszólja,
Estve pedig megcsókolja.

Én istenem, add meg nekem,
Szabad világomat érnem,
Hozd fel a régi napomat,
Add vissza a galambomat.

Tiszahát

37

Zavaros a Tisza vize nyárba,
Ha szépen felárad a partjába,
Ha megfujja záporosó szele,
Vajjon, rózsám, jutok-e eszedbe?

Akkor jutok én neked eszedbe,
Mikor bú száll szomorú szivedre,
Szállott már egy, rózsám, az enyimre,
Szálljon másik párja a tiedre.

Kerecsenyen végig sütött a nap,
Rajta sétál a rózsám mindennap.
Ha feltekint seprett udvarára,
Hull a könnyü piros orcájára.

Mondd meg rózsám, szeretsz-e engemet?
Ha nem szeretsz, ne biztasd szívemet.
Ha nem szeretsz galambom, hagyj abba,
Mert nem varrtak engem a nyakadba.

Ha meghalok, el ne temessetek,
Megizenem az én édesemnek.
Hogy lássa meg hideg tetememet;
Ugy tegyetek a sirba engemet.

Minden madár siratja a párját,
Ugyan ki ne szánná meg rózsáját,
Mikor előtte a sirba teszik,
A szívére olly nagy bánat esik!

Tiszahát

38

Nem megyek én sebesen,
Csak az uton csendesen,
Ott sem áll meg a szemem,
Csak az én édesemen.

Majd megnézem mentemben,
Mi van a kiskertedben,
Apró virág, viola,
Tied leszek valaha.

Tiszahát

39

Uj a csizmám, most vették,
Huzd rá czigány, hadd kopjék.
Kicsi nekem ez a ház,
Majd kirugom a padlást.

Kedves szivem, galambom,
Te vagy az én orvosom.
Beteg szivem igen fáj,
Orvosa az édes száj.

Kicsiny perge kalapom,
Adjál csókot, galambom,
Mert a kezem úgy is már
Csak te véled leszen pár.

Egy pohár bor, egy jó szó,
Szádnak csókja olly forró,
Hogy égeti képemet
Hozzád köti szivemet.

Itt van gyűrű, karika,
Háljunk itt az éjtszaka;
Ha megfázol, tubiczám,
Majd betakar bő gubám.

Erdély

40

Sárga csikó, csengő rajta,
Vajjon hová megyünk rajta?
A kő hidról nagy utczára,
Onnan Kis Pál udvarára.

Annak van egy kényes lánya,
Írás után nyolcz párnája,
Kék asztala, zöld abrosza:
Vajjon ki koczkázik rajta?

Erdély

41

Gyere rózsám, Enyedre,
Ott a világ közepe;
Ott árulják a rózsát,
Köss belőle bokrétát.

Erdély

42

Jobb a bor, jobb a bor,
Jobb a pálinkánál;
A magyar menyecske
A német lánykánál.

Erdély

43

És az eső, zug a dara, haja haj!
Ne nézz rózsám a diákra, haj, haj;
Mert a diák el nem veszen,
Utoljára csuffá teszen.
Hajja huj!

Erdély

44

Nagy árnyéka van a fának,
Nagy hire van a szép lánynak.
Ugy folyik annak a hire,
Mint Dunába Garam vize.

Bars

45

Mikor én kis leány voltam,
Szép bábuért majd megholtam.
De mikor most nagyobb vagyok,
Szép legényért meg is halok.

Meghalok én valahára,
Pünkösdi második napjára.
Kiterítnék engem szépen
Galambomnak eleiben.

Bars

46

Szeretőm szépsége most jutott eszembe,
Fekete két szeme ragyog a szemembe.
Piros két orcája tündöklék elmémbe,
Az ékes beszéde habzik a szívembe.
Nincsen virágos kert, ki olly rózsát nyilna,
A kit leszakajtnak, hogy el ne hervadna.

Bars

47

Nyárban esik nyárban a derék aratás,
Karácson havában a szerelemország;
Kinek esik jóra, kinek esik rosza,
Sok édes anyának szíve fájdalmára.

Bars

48

Debreczeni czédulaház!
Földig beborított a gyász.
Sem anyámért, sem apámért,
Csak a kedves galamboméért.

Nyirség

49

Én istenem, mi az oka?
Körül veres az ég alja.
Bokros bú járja szívemet,
Bánom én az édesemet.

Nyirség

50

Erdő, erdő, be szép kerek erdő!
Közepibe két szál gyenge vessző.
Gulya, ménes legeli azt,
Az én rózsám téríti azt.
Ej hej kedves rózsám, tőled meg kell válni.

Guba, guba, debreczeni guba!
Kit nem adnék hat ökörért soha.
A hat ökör szántó vető,
De a guba hív szerető.
Ej haj stb.

Erdő, erdő, be szép kerek erdő!
Be szép legény kerüli azt kettő.
Ha az isten megengedi,
Ősszel párja fogok lenni.
Ej haj kedves rózsám, tőled meg kell válni.

Nyírség

51

Ha meghalok, el ne temessenek,
Hadd üzenjek a nemzetségemnek;
Legelőször barna szeretőmnek,
Hogy ő véle egy sirba tegyenek.

Nyirség

52

Volt nekem egy rozmarinom,
Elvesztettem, jaj be bánom,
Örül az a ki meglelte,
De én holtig sirok érte.

Sír a kis lány a kocsiba
Mikor viszik más faluba.
Sirhat is ő, mert van miért
Az ő szülötte földeért.

Nyirség

53

Rózsa, rózsá piros rózsá,
Mért nem jársz te a templomba?
Hej! mig két orczád pirosítod,
Hej! a templomot elmulatod.

Zemplén

54

Jaj be szegény legény vagyok,
Egy pénznek ura nem vagyok.
Hej kölcsön kérnék, de nem kapok.
Mert nagy interest nem adhatok.

Jaj be szegény legény vagyok,
Csókot pénzért se kaphatok.
Hej! de ha egyszer megindulok,
Hej! fejem alá is rakhatok.

Szánjon meg hát, hugom asszony,
Legyen feleségem asszony.
Építsünk csak a szereteten,
Boldogok leszünk mind a ketten.

Hegyalja

55

Hogy mehetnék én te hozzád,
Én édes szerelmem?
A kutyának ugatása
Észre vétet engem.
Adok csontot a kutyának,
Véget vet az ugatásnak.
Igy bejöhetsz hozzám.

Hogy mehetnék én te hozzád,
Én édes szerelmem?
A lovaknak dobogása
Észrevétet engem.
Adok szénát a lovaknak,
Vége lesz a dobogásnak.
Igy bejöhetsz hozzám.

Hogy mehetnék én te hozzád,
Én édes szerelmem?
A ludaknak gágogása
Észrevétet engem.
Adok zabot a ludaknak,
Vége lesz a gágogásnak.
Igy bejöhetsz hozzám.

Hogy mehetnék én te hozzád,
Én édes szerelmem?
A macskának nyávogása
Észrevétet engem.
Adok tejet a macskának,
Véget vet a nyávogásnak.
Így bejöhetsz hozzám.

Hogy mehetnék én te hozzád,
Én édes szerelmem?
Az egérnek czinczogása
Észrevétet engem. –
Félre vitéz, minek is élsz,
Ha már egy egértől is félsz;
Távozz tőlem messze.

Hegyalja

56

Kicsike még az én párom,
Három esztendeig várom.
Haj rózsám, violám,

Csókkold meg az orcám.
Szemöldöke sugár vagy,
Az enyimhez illik nagyon.
Haj rózsám stb.

A lesz a maga magzatja,
A kinek én leszek atyja.
Haj rózsám, violám,
Csókkold meg az orcám.

Zemplén

57

Buzával él a vad galamb,
Szomorun szól a nagy harang,
Szomorun szól, a mint hallom,
Halva fekszik a galambom.

Bárcsak addig ki ne vinnék,
Mig én innen oda érnék.
Koporsójára borulnék,
Jaj de keservesen sirnék.

Hegyalja

58

Árva vagyok, árva lettem,
Hogy hívemmet elvesztettem.
Árva vagyok, mint a gólya,
Mellynek nincsen pártfogója.

Nem kell nekem senki híve,
Senki megunt szeretője,
Beérem a magaméval,
Az én barna galambommal.

Majd elmegyek valamerre,
Valamelly ország szélére,
Fészket rakni fügefára,
Sok irigyeknek daczára.

Isten hozzád, Magyarország,
Nekem nem zöldel itt több ág.
Isten hozzád, szép vidékem,
Szívemet nem keserítem.

59

Tudod rózsám, tudhatod is,
Jó voltam én, de hamis is;
Megcsaltam én ezeret is,
Megcsallak, rózsám, téged is.

Annyi nekem az irigyem,
Mint a fűszál a mezőben;
Csipkebokor a szállásom,
Nincs Kaposon maradásom.

Szerettelek, azt megvallom,
De már annak vége vagyon,
Vége vagyon szerelmünknek:
Betelt kedve irigyünknek.

Szóltak, ha veled beszéltem;
Irigyeltek, ha rád néztem.
Irigyeljék már, nem bánom,
Szerettelek, holtig bánom.

Szidott anyád, ne szidjon már,
Szólt a világ, nem hajtok rá,
De sokat szidott hiába,
Szálljon az a vén nyakába.

Ung

60

Harangoznak Csengerbe,
Vajjon ki halt meg benne?
Egy szép barna legénynek
Szeretője, szegénynek.

Harangoznak estvére,
Menjünk a temetésre.
Egy szép barna menyecske.
Holt meg a szerelembe.

Jaj be sáros ez az út,
Volt szeretőm de rám unt.
Be csillagos ez az ég,
Majd eszedbe jutok még.

Ung

61

Falu végén keskeny gát,
Barna kis lány, ugord át.
De te, szőke, ne próbáld,
Mert elreped a szoknyád.

Falu végén magas ház.
Hát te kis lány mit csinálsz?
Egyengetem magamat.
Várom a galambomat.

Vékony deszka kerítés,
Jaj be karcsu teremtés.
Mihelyt őtet megláttam,
Mindjárt magamnak szántam.

Ung

62

Apró fának apró a virága,
Barna legény fekete gubába.
Szőke kis lány alá húzta magát,
Mégis kilátszik a karton kabát.

Ung

63

Kecskeméti cifra szó,
Ott te rózsám ne gyászó,
Ha gyászolsz is három nap,
A gyászodnak vége van.

A szivedben három szó,
Egyik: rózsám, ne gyászó,
A második: szerelem,
A harmadik; gyötrem.

Nyitra

64

Mutasd kérlek, szerelmedet,
Ne hunyd be fényes szemedet,
Az rongálja én mellemet,
Nem találom én helyemet.

Akar merre járok, kelek,
Előttem a fényes szemed.
Pillants reám, adj szerelmet,
Ugy találom én helyemet.

Nyitra

65

Kinek van, kinek van
Tarka kezkenője,
Annak van, annak van
Barna szeretője.

Van nekem kezkenőm,
Fehér is, tarka is,
Van nekem szeretőm,
Szőke is, barna is.

Sümeg

66

Árka mellett a szőlőnek
Hallom szavát Örsikémnek.
Ott arat ő, ott énekel,
Tehene mellette legel.

Tehenének füvet arat,
Ad az neki tejet, vaját;
Vajas pogácsát süt nekem,
Őt azért én megölelem.

Adj Örsikém, még csókot is,
Szeretem a pogácsát is:
Jó az, hogy ha vajas tejes,
De jobb a csók, mert az édes.

Szeretsz Örzsím, te engemet,
Szeretlek én is tégedet;
Ha adsz csókot egyet kettőt,
Adok érte tizenkettőt.

Sümeg

67

Széles a kalapom karimája,
Meleg a nap, állj babám, alája.
Gyenge orczád pirosa, fehéré,
Napsugártól égne feketére.

A kikelet nyíló virággal jár,
Zöld ágak közt él vigan a madár,
S a legénynek akkor van élete,
Ha babáját szive mellé vette.

Uj a subám, fél vállamra vetem,
S irigyeim kényemre nevetem,
Mit nekem a világ? hadd fecsegjen,
Csak a szivem igaz helyén legyen.

Pest megye

68

Boldogtalan az én sorsom,
Rózsafa lesz a koporsóm,
Nem hittem, hogy valahára
Legyek babám unalmára.

Nekem a legtisztább estve
Fekete színre van festve;
Komor felettem az ég is;
Elhagyott a szeretőm is.

Pest megye

69

Azért hogy én szegény vagyok
Fekete hat lovon járok;
Fekete hat lovam karcsu,
Magam vagyok barna fattyu.

Kupeczes kalapot veszek,
Mellé rozsmaringot teszek;
Szagos lesznek merre járok,
Jobban szeretnek a lányok.

Pest megye

70

Elmehetsz, elmehetsz,
Nekem már nem kellesz.
Elmult az az idő,
Mellyben voltál kedves.

Nem azért szeretlek,
Hogy én elvegyelek,
Csak azért szeretlek,
Szóval hitegetlek.

Győr

71

A fekete retket
Csütörtökön vetik;
Azt a szőke leányt
De sokan szeretik.

Ne félj pajtás, ne félj,
Hogy soká szeretik;
Valamerre jár, kel
Tudom, kikerülik.

Győr

72

Bárányom legel mezőben,
Iszik babám a pinczében,
Vörös bor van a kezébe,
Nem tom, jutok-e eszébe.

Csak akkor jussak eszébe,
Mikor más ül az ölébe,
Akkor se jussak egyebért:
Csak az igaz szeretetért.

Győr

73

Bujdosik egy ifju a városból,
Bucsúzik ő minden barátitól,
Az kedvese reá níz,
Hull a könye, mint a viz.

Mit hagysz hát, galambom, ha elmégysz?
Ezt a gyűrűt ujjamról,
Ez vagyon gyémántból,
Ezt hagyom örök ajándékul.

Győr

74

Itt a kocsí, el kell menni,
Nem is tudok szólani.
Csak az nehéz a szívemnek,
Hogy tőled meg kell válni.

Gyöngé testem testére,
Bágyadt szívem szívére,
Lehajtanám bús fejemet
Fehér hattyu mellére.

Győr

75

Egy kis kórót kaszáltattam,
Ugy megégett, ugy ugy úgy.
Egy kis tejet forraltattam,
Ugy megforrott, ugy ugy úgy.

Pap fogja kezemet,
Ugy szégyenlem, ugy ugy úgy.
Mester mondja: hozzá menjek,
Ugy akarom, ugy ugy úgy.

Győr

76

Sirass anyám, sirass,
Míg előtted járok,
De aztán ne sirass,
Ha utnak indulok.

Lesznek siratóim
Az égi madarak,
Kik eltemettetnek,
Az erdei vadak.

Hulljatok levelek,
Rejtsetek el engem,
Mert az én kedvesem
Sírva keres engem.

Győr

77

Szívem szép bálványa,
Alig hogy láttalak,
El sem is hagytalak.

Kincsem, szép angyalom,
Emléked csókolom.
Szemem lánggal lobog.

E szál virágodat,
Emlékszalogodat
Szivemnél felleled,
Már most isten veled!

Győr

78

Szép a rozmaringszál bokorba,
Mikor kötik azt koszorúba;
Felteszik a szűz lány fejére,
Ugy kísérik a menyekzőre.

Győr

79

Érik a szőlő,
Hajlik a vessző,
Borul a levele.

Két szegény legény
Vándorolni készül,
De nincsen kenyere.

Eredj haza rózsám,
Süss neki rétest,
Főzz neki levest,
Hadd legyen jó kedve.

Jól megzsírozd neki,
Jól megtúrozd neki,
Ugy add a kezébe.

Sütöttem is neki,
Főztem is neki,
Még sincsen jó kedve.

Jankovács

80

Dörög a kocsi
Pattog a Jancsi,
Talán értem jönnek;

Oh édes anyám,
Kedves szülő dajkám!
De messze elvisznek.

Kocsira ládám,
Kocsira ágyam,
Magam is felülök.

Jankovács

81

Örül a viola reggeli harmatnak;
Ej, én is örülök barna galambomnak.

Mikor a menyecske sétál a kis kertben,
Szedi a violát, selyem kezkenőben.

Mikor a menyecske sétál a templomba;
Én pedig vigságban megyek el korcsmába.

Mikor a menyecske cifrán felöltözik,
Elmegy a templomba, de nem imádkozik.

Hányja veti széjjel ragyogó szemeit,
Hogy hol láthatná meg kedves szeretőjét.

82

Ugat a kutyám, a kicsi, haja haj!
Jön a szeretőm, a piczi, haja haj!
Ha egy kicsint nagyobb volna,
Mindjárt hozzám való volna, haja haj!

Ugat a kutyám, a Rajna,
Jön a szeretőm, a barna;
Ha barna is, de nem cigány,
Szeret ő engem igazán, haja haj!

Ugat a kutyám, a hangyás,
Jön a szeretőm, a ragyás,
Azért hogy ő kicsint ragyás,
Az az igaz magyar fizás, haja haj!

Nem mind ezüst, a mi tallér;
Nem minden legény gavallér;
Nem minden legénynek való,
Arany csipkés nyakravaló, haja haj!

Az atkári kerek réten, haja haj!
Csak egy csillag van az égen, haja haj!
Gyöngyös felé jobban ragyag,
Én is onnan való vagyok, haja haj!

Gyöngyös város szép helyen van,
Három csillag felette van;
Én is onnan való vagyok
A hol az a csillag ragyog, haja haj!

Domony

83

Sokat köszöntem apádnak,
Sokat az édes anyádnak:
Csak hogy kedveket lelhessem,
Benned reményem lehessen.

Az igaz, hogy semmim sincsen,
Bár akárki megtekintsen;
De van becsületem, szívem,
Ha bár egyebem is nincsen.

Van egy parányi házacska,
Van egy néhány bogaracska;
Lesz mindig egy két krajczárom,
A falut sorba nem járom.

Lesz egy darabka kenyérem,
Ha feltörik is tenyerem;
Lesz jó vizem, tiszta szívem,
Csak te lennél igaz hívem.

Domony

84

Felsütött a nap a cserjén,
Bús a besenyői legény;
Meg akarna házasodni,
De nincs a lányt hová vinni.

Haszonbérlett tanyájába,
Superlátos nyoszolyába
Fekteti a menyasszonyát,
Királynak képzei magát.

Domony

85

Jaj be szép csendes este van,
Nem fuj a szél;
Jaj be szépen remeg az a
Nyárfalevél.

Minek nekem a szép leány,
Hú szerető?
Szeretőm már nekem az a
Bús temető.

Ki is visznek már engemet
Nem sokára,
Kedves rózsám gyászt köthet a
Kalapjára.

Domony

86

Felsütött a nap sugára,
Szép szeretőm ablakára.
Kikönyökölt két karjára,
Most is hí, hogy menjek arra.

De mert megcsalt a hitetlen,
Lett irántam érzéketlen.
Nem megyek többet hozzája,
Had süssön a nap reája.

Domony

87

Jaj be fenszáll az a héja,
Mégis körme közül él a:
Hát én magamban egyedül
Hogy éljek meg nálad nélkül!

A kis madár is párt talál,
Vidámon ágrul ágra száll,
Csak én páratlan és árva,
Mindentül el vagyok zárva.

A szép tavasz közel van már,
Most minden új öröme vár:
Csak magam vagyok szomorú,
Mint a hervadó koszorú.

Domony

88

A gyöngyösi kő híd alatt, kő híd alatt,
Fürtös gubám oda maradt.
Vámot kérnek, de nem adok, de nem adok,
Mert én hevesi fi vagyok.

A gyöngyösi kő híd alatt, kő híd alatt,
Piros csizmám oda maradt.
Vámot kérnek de nem adok, de nem adok,
Mert én hevesi lány vagyok.

Domony

89

Nincsen nekem feleségem, se babám,
Nincs is nekem tiszta ingem, se gatyám.
Majd lesz nekem feleségem, babám is,
Majd lesz akkor tiszta ingem, gatyám is.

Kinek nincsen szeretője, babája,
Menjen ki a zöld erdőre magába,
Irja fel a falevélre bujába,
Hogy nincs neki tiszta inge, gatyája.

Arra mennek haza felé a lányok,
Szomorun tekintgessenek reájok.
Majd megszánja a legszebbik közülök
Ha pedig nem, fogjon egyet belőlök.

Domony

90

Jaj be fázom egy ümögbe,
Takarj, rózsám, a szürödbe;
A szűrömnek nagy az ára,
Nem takarlak be hiába.

91

Hogy ha tudnád mért szeretlek,
Avagy pedig mért kedvellek?
Elhidd, hogy hozzám eljönnél,
Talán ugyan megölelnél.

Szemed neked szép mosolygó,
Ajakad is csókra való,
Termeted is hozzám való,
Épen te vagy nekem való.

Szebb vagy te az Dianánál,
Piros orczád a rózsánál,
Kedvesebb vagy az aranynál,
Bárcsak engem megcsókolnál.

A ki ez éneket hallja;
Én elhiszem, azt gondolja:
Jaj, be jól van ennek dolga,
Bár én nekem is ugy volna!

92

Kis kertemben kinyílt szép dupla viola,
Galambomnak kikerül belőle bokréta,
Ha kikerül, kötök neki,
Kalapjára tűzöm neki,
De csak úgy, ha lehet.

Kihajtom én arra alá mind a hat ökrömet,
Leterítem legszebb gyöpre czifra szép szűrömet;
Oda várom galambomat,
Az én kedves angyalomat,
De csak úgy ha lehet.

Akkor szép a vad túskefa, ha zöldellik,
Akkor szép a barna leány, ha öltözik,
Kezkenőjét kötözgeti,
Szőke legény ölelgeti,
De csak úgy, ha lehet.

93

Hamis a szemed,
Hamis a szived,
Hamis te néked
Minden csep véred.

Jusson eszedbe,
Ki volt kedvedbe,
Lám én is voltam
A te szivedbe.

Szend

94

Gerlicze turbékol a jegenyén,
Kincsem háza előtt busúlok én:
Be kár hogy ablaka olly igen szük,
Hogy egymást benne nem ölelhetjük.

Én be nem mehetek, ő pedig ki,
Észrevesz az utczán még valaki,
Csak csókot sem adhat s vehet ajkam,
A rámaszálkákba akad hajam.

Rothadjon el a fád, gonosz ablak,
Vagy minden szerestül kiszakasztlak,
Mért tiltád el tőlem szeretőmet,
Hogy ne ölelhessem, s ő engemet!

Szend

95

Repülj madár, ha lehet,
Vidd el ezt a levelet,
Mondd meg az én szeretőmnek:
Ne sirasson engemet.

Sirtam én már eleget,
De nem sirok már többet,
Ugy is tudom, kis angyalom,
Hogy nem leszek a tied.

Szend

96

Ez a falu de be vagyon kerítve,
Kincsem, rózsám, hogy mégysz ki belőle?
Be vagy te a szívembe kerítve,
De ki soha nem is mégysz ám belőle.

Tulsó soron most nyilik ki a rózsá,
Még ide is illatozik a szaga,
Leszakasztom azt a szélső levelét,
Nem felejttem úgy el galambom nevét.

Szend

97

Kis kertembe retket vetek,
Olyan legényt nem szeretek,
Kire apja, anyja vigyáz,
Mert ott a szerelem hibáz.

Eljárákálhatsz már előttem,
Szeretőt is tarthasz tőlem,
Nem mondja már többet a szám:
Jere be, gyenge violám!

Elmenj innen, ne füttyöréssz,
Kis kertemben ne törd a rést,
Mert hiába töröd a rést,
Engem ugyan te el nem véssz.

Szend

98

Megizentem az édes anyámnak,
Készítse el az én gyöngy ruhámat,
Piros czipőt fekete sarokra,
Fejér szoknyát hat felhajtásosra.

Megizentem az édes anyámnak,
Készítse el az én bokrétámat,
Két szélire szálas rozsmaringot,
Közepibe bokros búbánatot.

Szend

99

Szomoru udvar ez nekem,
Ajtót sem nyitnak itt nekem,
Nem is nyitnak itt egyébnek,
Csak a szolgalegényeknek.

Karancsvidék

100

Mit tehetek már én arról,
Hogy a nap alulról borúl.
Napok, holdak elborulnak,
Vig napjaim mind elmulnak.

Kedves rózsám, ha elhagytál,
A beszéddel alább hagyjál.
A nyelvedet zabolázd meg,
Engem rózsám, ne gyalázz meg.

Karancsvidék

101

Fonjál rózsám, fonjál
Két, három orsóra,
Csak a mi elég lesz
Két szemborítóra.

Megfonom, könyemmel
Ki is fehérítem,
Ugy se soká élek,
Szememre terítem.

Elment, elbucsúzott,
Duna felé tartott,
Jaj egeknek ura,
Talán belé ugrott!

Karancsvidék

102

Telki Pista kötött bokrétája,
Három napig állott a pohárba.
Ugyan, rózsám, minek is kötötted,
Mikor én a tiéd nem lehetek.

Karancsvidék

103

Nincsen nekem jobb tanyám,
Mint a rózsám udvarán;
Leterítem a subám,
Oda várom a rózsám.

104

Micsoda láрма ez
Abba zöld erdőbe?
Talán a galambom
Lovat lop belőle?

Csörög a békója
Tán be vagyon hajtva.
Kössétek, vigyétek,
Hadd fizessen érte;
Mert a piros hajnal
Tilalomba érte.

Tilalom, tilalom,
Karancs-keszi malom,
Nékem is tilalom,
A kedves galambom,
Meg nem csókolhatom,
A mikor akarom.

Karancsvidék

105

Ne nézz rám haragos szemmel,
Ne idegenedj tőlem el.
Ej, mert ha engem elszalasztasz,
Ej, ilyen rózsát hol szakasztasz.

Jaj, ha elmegy tőlem, kedves,
Kérlek hosszú utat ne vess.
Ej, mert most is az a keserves,
Ej, hogy messze vagy tőlem, kedves.

Karancsvidék

106

Oh be esik, oh be borul,
Oh be fázom bal oldalról;
Oh be fázik az a karom,
Kivel rózsámat takarom.

Vásáros-Namény

107

Elindulok hosszú utra,
Kiről, rózsám, ne várj vissza;
Hosszu utnak mennyi pora,
Szívemnek annyi bánatja.

Árok előtt nőtt czedrusfa,
Nem vétettem neked soha,
Ha én vétettem valaha,
Megbocsáss nekem, rózsafa.

Ékes madár, be elhagyál,
Békeséges utakon járj;
Csendes folyóvizet igyál,
Rózsám, rólam gondolkozzál.

Én nem bánom, élj kedvedre,
Csakhogy meg ne bánd végtére,
Nem élsz még mindig kedvedre,
Még bú is szállhat szívedre.

Vásáros-Namény

108

Barna kis lány udvara,
Kövecscsel van kirakva,
Legény, ne járj éjtszaka,
Ébredezik a gazda.

Megfogja a hajadat,
Rimázkodhatsz ott magad.
Barna kis lány, eredj ki,
Vár a rózsád oda ki.

Nem gondolom, hogy várna,
Gyenge szívem dobogna.

Vásáros-Namény

109

Kapum előtt jár a posta,
Levelemet még sem hozta,
Hogy a rózsám él-e, hal-e
Vagy jó egészségben van-e?

Se nem élek, se nem halok,
Mert csak rólad gondolkozok.

Vásáros-Namény

110

Édes anyám rózsafája,
Engem nyitott egyik ága.
Bár engem se nyitott volna,
Maradtam volna bimbóban.

Elmehetsz már én mellettem,
Szeretőt tarthatsz felőlem,
Ne félj, hogy megirigyeljem,
Soha szemedre se vetem.

Édes anyám mondta nekem,
Minek a szerető nekem?
Felgondolom gyengeségem,
Tudni sem kéne azt nékem.

Vásáros-Namény

111

Erdő, erdő, oh be szép zöld erdő!
Közepiben két szál gyenge vessző;
Gulya, ménes legel benne,
Barna rózsám az őrzője.
Hej rózsá, rózsá,
Rózsá, barna rózsá!

Kaszás csillag jár fel a réteken,
Nem házasodom meg én e télen;
Meggvár engem az a rózsá,
Ki két orczámat csókolja,
Hej rózsá, rózsá,
Rózsá, barna rózsá!

Ugyan rózsám, mit vétettem én neked,
Hogy úgy megszomorítottad szívemet?
Sírok bús gerlicze módra,
Nem felelek minden szódra,
Ne hagyj el, galambom,
Nagy árvaságomra.

Vásáros-Namény

112

Esik eső, bugyborékol,
Szól a kakas, kukorékol,
Oh, be csalárd az a kakas,
Éjfélre szól, hajnal hasad.

Hajnal hasad, csillag ragyog,
A rózsámnál még sem vagyok,
Bizonyságom a kapufél,
Hogy mindig ott ér az éjfél.

Vásáros-Namény

113

Elszakadt a buza töve,
Nincsen a legénynek szeme;
Ha szeme vón, szégyenlene,
Kettőt, hármát nem szeretne.
Megérhetné egy rózsával,
Vagy én velem vagy egy mással.

Vásáros-Namény

114

Piros a konkoly virága,
A szép legény mindig rózsá;
Megházasodik, elhervad,
Legénységétől elmarad.

Hegytetőn terem a bokor,
A legényeké a pokol;
Magas fán terem a zöld ág,
A lányoké a mennyország.

Ne higgy akkor a legénynek,
Mikor azt mondja: szeretlek;
Mikor kezéd a kezébe,
Akkor is más van eszébe.

Vásáros-Namény

115

Szépen ragyog a hajnali csillag,
Szeretőm ablakom alatt ballag,
Édes anyám, ereszt ki hozzája,
Gyenge szívem megszakad utána.

Rózsi lányom, kicsiny vagy szeretni,
Ráérsz még te főköttöt feltenni,
Hidd el, fiam, addig tart világod,
Mig a legény kérni jár utánad.

Rózsi lelkem, jer az ablakodra,
Hogy teszek egy csókot ajakadra,
Ezer búval van életem tele,
Egyszerre mind temessem el vele.

Hallod, anyám, milyen szépen hí ki,
Koszorút is kötöttem már neki,
Olly jól illik kerek kalapjára,
Mint a csókja lányod orcájára.

Rózsi lányom, ne higgy a legénynek,
Addig szeret, mig nem tart övének,
Hogyha egyszer fejed bekötötte,
Veréssel kezdődik szeretete.

Hiszen apám kendet is megverte,
Ugy-e, anyám? mégis csak szerette,
Ha kend megvolt, én is csak megleszek,
Azért biz én csak hozzája megyek.

Rózsi lelkem, te enyém, én tiéd,
Megesküszünk majd pünköszt ünnepén,
Hidd el, rózsám, olly jó leszek hozzád,
Mint tulajdon édes apád, anyád.

Hallod anyám, mit fogad a lelkem,
Hiszed immár gyönyör lesz életem.
Édes anyám, ereszt ki hozzája,
Gyenge szívem meghasad utána.

Pécska

116

Szerettelek, rózsám, nagyon,
De már annak vége vagyon.
Vége vagyon már mindennek,
Hosszu utaim végének.

Tudod, rózsám, mit fogadtál,
Mikor kis kertben sétáltál?
Rózsabokor mellé álltál,
Virágot is onnan adtál.

Sümeg

117

Elmegyek én szeretőmhöz,
Felköltöm én mély álmából.
Ébredj, rózsám, mély álmodból,
Hadd bucsuzzam városodtul.

Elmennél-e, itt hagynál-e?
Vagy hogy szived nem fájna-e?
Ha kő volna, meghasadna,
Öveg volna, elpattanna.

Irigylették, ha rád néztem,
Bánták, ha veled beszéltem,
Vagy ha házádba bémentem,
És a felé nézegettem.

Verje isten azt a szívet,
A ki kettőt, hármat szeret,
Nám én csak egyet szeretek,
Mégis eleget szenvedek.

Én istenem, add azt érnem,
Kit szeretek, azzal élnem.
Ha azt nem engeded érnem,
Nem is kívánom életem.

Sümeg

118

Már mi nálunk így köszönnek:
Adjon isten engem kendnek!
Én pedig ezt így fogadom!
Köszönöm, édes galambom.

Már mi nálunk az a szokás,
Nem is leány, ha nem ragyás,
Illik neki rettenetes,
Ha egy kissé himlőhelyes.

Ugy meg vagyok határozva,
Mint a csikó kantározva.
Szabadságom be van zárva,
Mint a madár kalitkába.

Megégett a réten a nád,
Mindig szerettem a barnát.
Megégett a cserfatőke,
Szebb a barna, mint a szőke.

Jászság

119

Amott egy kis patak csereg,
A mellett csókoltalak meg,
Mig csak az ki nem apad,
Hív leszel, azt fogadtad.

Szép a fülemile madár,
Be régen nem láttalak már.
Vennék egy olly pántlikát,
A millyet senki sem lát.

Hajladoz a széltől a nád,
Hajlandó a szívem hozzád.
De ha elhagysz valaha,
Meghalok bánatomba.

Jó ízű a ma sült lepény,
Nincsen náladnál szebb legény.
Illik a szádra a csók,
Mint a szegletbe a pók.

Jászság

120

Ne szomorkodj, légy vig,
Nem lesz ez mindég így.
Ki megszomorított,
Meg is vigasztal még.

Rab vagyok, rab vagyok,
Szabadulást várok.
A jó isten tudja,
Mikor szabadúlok.

Légy erős szivedben,
Szomorú ügyedben,
Hidd el, a jó isten
Nem hágy ez inségben.

Én is, hogy szerettem,
Mennyi kínt szenvedtem!
S mikor nem is véltem,
Boldoggá lett éltem.

Légy hát türelmes,
Szenvedő szerelmes.
Az ég megkegyelmez,
Csak reá figyelmezz.

Jászság

121

Álom, álom-e vagy valóság?
A mit látok, mind mulandóság.
E ritka szépség, látom, én vagyok,
Örömemben majd elájulok.

Czukorban, téjben, mézben feredek,
Bibor-bársonyba öltözködhettek.
Száz szolgát, s szobaleányt tarthatok,
Üveges hintóban járhatok.

Jászság

122

Te kis rózsám, szép kis rózsám,
Be szépen nevetsz rám,
Szerelemszin orczáddal
Az alélt lelkeket,
Bágyadt tetemeken,
Hogy ujitod csókoddal.

Én kedvesem, szép kedvesem!
Igy bájolsz te engem
Angyali kellemeddel.
A te vidámságod,
Édes mosolygásod
Paradicsomba emel.

Jászság

123

Tudod-e galambom, minap mit fogadtál?
Hogy a boglya mellett nekem csókot adtál.
Többet is ígértél, ha együtt lehetünk,
Ha sok ránk vigyázó szemtől nem félhetünk.

Még azt is ígérted: magadhoz vezeted,
Ha öreg nénédől titkon kiszökhetsz.
De ez arany napot mind hiába várom,
Látom, nem tetszik fel hajnali sugárom.

Pedig úgy szeretlek, mint a lány kenyeret,
Sohajtok éretted egy nap százezeret.
Kérlek hát, galambom, ha béestveledik,
Jer ki, ha vén nénéd ágyba heveredik.

A kert hátuljánál fogok én rád lesni,
De ne késs, mert nagyon nehezen fog esni.
Ne félj, hogy megfázzál, jó subám betakar,
Nem fázik az úgy is, ki csókolni akar.
Ölembe viszlek el, rózsám, a tanyára,
S ismét visszahozlak hajnal hasadtára.

Jászság

124

Szabad a madárnak három ágra szállni,
Szabad a legénynek három lányhoz járni.

Az egyikhez elmegy, a másiknál ott hál,
Harmadiknak mondja, hogy sehová sem jár.

Nincsen e világon nagyobb nyomorúság,
Ki megházasodik, ej nem szereti egymást.

Könnyebb a tevének tű fokán átbugyjni,
Mint két szerelmesnek egymástól elválni.

Csallóköz

125

Fuj a szellő barna felhő tornyátul,
Az én rózsám eprezni van Sajón tul,
Gyere vissza, barna rózsám, ne eprezz,
Százszor mondtam, de nem hitted, eső lesz.

Mennydörög a záporosó, szakadoz,
Sajó vize árkán felül dagadoz.
Ne félj, rózsám, az én karom általnyul,
Ide haza hozlak másik partjárul.

Csallóköz

126

Csókolj engem, kedves rózsám,
Adósod nem marad a szám;
Ha így velem mulatozol,
Reggel szebben pirosodol.

Szép szemed lesz hajnalcsillag,
Piros hajnal lesz az ajkad;
Te pedig majd, kedves rózsám,
Mint fényes nap, simulsz hozzám.

Hegyalja

127

Megesküdtem az egekre,
Mind a három istenekre:
Atya, fiú, szentlélekre,
Téged szeretlek örökre.

Megérem még azt az időt,
Azt a boldog, vig esztendőt,
Kedvesemmel vacsorálok,
Véle kedvemre sétálok.

Esküszöm is mindezekre,
Hogy hiv leszek mind örökre.
Ha az én szívem változott,
Legyek én akkor átkozott.

Hegyalja

128

Nézd, angyalkám, mint hervadok,
Szemem miként sirdogál,
Nézd, érted, hogy ellankadok,
Mint egy gyenge virágszál.

Kérlek, tölts balzsamot sebhedt
Lelkemre hív kezedből,
Vagy egy szánakozó cseppet,
Gördíts szép szemecskédből.

Hegyalja

129

Nem iszom bort, csak a szőlő levét,
De azt is úgy, ha megszűrik előbb.
Szeretem én a barna menyecskét,
De azt is úgy, ha megcsókol előbb.

Nem iszom bort, fogadásom tartja,
Iszom vizet, ha a rózsám adja,
De azt is úgy, ha szájából adja,
Mint gerlicze, ha párját itatja.

Hegyalja

130

Már én a tiszántúl maradok,
A hol egy madárszót sem hallok.
Bár csak egy madárszót hallanék,
Kivel a babámnak izennék.

Hegyalja

131

Udvaromon csépelik a zabot,
Kis kertemben rakják az asztagot.
Barna kis lány, csak addig várakozz,
Mig korcsmáros egy itcze bort felhoz.

Ha kicséplik, felmérem a zabot,
Ha behordnak, tetézek asztagot.
Barna kis lány, sima csókod tüze
Lesz majd szemes asztagom teteje!

Hegyalja

132

Kicsapott a Körös az alföldre,
Isten hozzád, galambom, örökre.
Már én hozzád nem is fogok járni,
Jaj de nehéz, meg kell tőled válni!

Ha örökre el kell tőled válni,
S ha búmban tán meg is fogok halni,
Ültess egy szép rózsát a síromra,
Megkönyezlek minden viradóra!

Hegyalja

133

Van szeretőm, János nevű,
Van szép ökre, daru nevű.
Selyem neki az ostora,
Zöld pántlika a csapója,
Kapum előtt csattogatja,
S szegény szívem hasogatja.

Székelyföld

134

Nézz ki, rózsám, ablakodból,
Most indulok a városból,
Nézz utánam keservesen,
Vagy látsz többet, vagy soha sem.

Szerettelek, de nem hitted,
Hű szerelmem megvetetted,
Megvetetted, s eltaszítál,
Engem búbánatnak adtál.

Megérem még azt az időt,
Sirva mégy el kapum előtt.
Szólok hozzád egyet, kettőt,
De azt sem úgy, mint azelőtt.

Székelyföld

135

Gyászban derült én reggelem,
Szomorúan jött éjjelem.
Nekem a legtisztább estve,
Gyász színre van érted festve.

Ellenem fúnak a szelek,
Enyhelyet is alig lelek,
Kedvem semmiben sem telik,
Bumat minden nap nevelik.

A kinek kedvében jártam,
A kitől legtöbb jót vártam:
Rágalmazó nyelvek mellett
Az is ellenségemmé lett.

Székelyföld

136

Hej páva! hej páva!
Királyné pávája!
Ha én páva volnék,
Jobb reggel felkelnék.

Jobb reggel felkelnék,
Folyóvizre mennék,
Szépen megmosdanám,
Tollam hullogatnám.

Tollam hullogatnám,
Hogy kapja meg a lány,
Hű szeretőjének
Kalapjára éknek.

Mert tollad, szép páva!
Gyöngy, mint rózsám szája,
S valahányszor látnám,
Mindig öt gondolnám.

Székelyföld

137

Hazám! hazám! édes hazám!
Bár csak határod láthatnám!
Látom füstjét, de csak alig.
Hogy az égen lengedezik.
Édes anyám, gyujts gyertyára,
Haza érek vacsorára.
Forralj nekem édes tejet,
Morzsolj belé zsemlyebelet.
Hogy egyem egy vig vacsorát,
A mit édes anyám csinált.

Székelyföld

138

Az a madár micsa madár,
Ki kertembe szólani jár?
Én istenem, hogy tud élni,
Mikor ő nem tud beszélni!
Én jól tudok beszélni,
Mégis alig tudok élni.

Székelyföld

139

Tótfaluban jártam az estve,
Azt is az én rózsám megleste.
Még ma mindig hányta szememre:
Hol voltál te rózsám, az estve?

Nem ültem én ott is sokáig,
Éjfél után három óráig.
Nem csináltam én ott egyebet,
Vállára tettem két kezemet.

Megöleltem karcsu derekát,
Megcsókoltam piros ajakát;
Édes rózsám, kérlek tégedet,
Ne pirongass azért engemet.

Mert majd sokat sirok, busúlok,
Meghasad a szívem, meghalok.

Székelyföld

140

Ha nem tudod rózsám, hol lakom,
Jere velem, majd megmutatom.
Kicsin az én lakom, nem nagy vár,
Téged a szerelem oda vár.

Ezt a kerek erdőt járom én,
Ezt a barna kis lányt várom én.
Ez a barna kis lány ibolya,
Én vagyok a vigasztalója.

Székelyföld

141

Ne küldj rózsám, a mezőre,
Mert elsül az orczám bőre;
S ha elvesztem szép színemet,
Nem csókolsz szívből engemet.

Ne küldj rózsám, a templomba,
Ha nem követsz engem nyomba.
Mert ha szemem felemelem,
Sok legény néz szembe velem,

Ne küldj rózsám, a vásárba,
Sok eladó van ott nyárba,
Ha engem is annak néznek,
Hát ha tőled eligéznek?

„Menj el, rózsám, a mezőre,
Ha elsül is orczád bőre,
Ugy is barna szép képedet,
Csókolom a jó lelkedet.

Menj el rózsám, a templomba,
Követlek én téged nyomba.
S ha a szemed felemeled,
A választást bennem leled.

Menj el rózsám, a vásárba,
S ne ereszkedj mindjárt árba,
Minden lépteden én nézlek,
S mások elől eligézlek.“

Székelyföld

142

Elment az én rózsám
Idegen országra;
Azt izente vissza
Hogy menjek utána.

Ha én aztat tudnám:
Mellyik uton ment el,
Azt én felszántanám
Aranyos ekével.

Azt én be is vetném
Apró szemű gyönggyel,
El is boronálnám
Sűrű könyeimmel.

Azt én meggyászolnám
Délíig feketével,
Délután pediglen
Patyolat fehérrel.

Székelyföld

143

Sárga sinór, selyem sujtás,
Hová megyünk estve pajtás?
„Ide fel a guzsalyasig,
Ott mulatunk jó hajnalig.“

Hej! pajtás hej! liktárium!
Szeretetnél jobb az álom;
Mert az álom nyugalom,
A szeretet szívfájdalom.

A guzsalyas messze innen,
Ne fáradjunk oda ingyen.
A leányoknak hívsége
Vékony, mint a fonal vége.

Székelyföld

144

Fáj a szívem szivedért,
A te két szép szemedért.
Azért se mindegyikért,
Csak az én édesemért.

A te szemed fekete,
Az én szívem belepte.
A te szemed tiszta kék,
Az én szívem érte ég.

Székelyföld

145

Kertem alatt foly a Tisza,
A vize szép s elég tiszta,
Eredj kis lány, hozz belőle,
Hadd muljék a szomjam tőle.

Tisza vize nem zavaros,
Az én rózsám szép takaros.
Nem adnám a félvilágért,
Nem senkinek birtokáért.

146

Be szépen szól a muzsika,
Mi lesz belőlünk valaha?
Lesz belőlünk árva madár,
Minden falu szélén leszáll.

Be szépen szól a klarinét,
De szeretem a csaplárnét;
Megöl az a nézésével,
Megcsal a szép szemeivel.

Haragszik rám a szomszédom,
Hogy úgy nem mondom: galambom.
Ne haragudj rám szomszédom,
Majd úgy mondom: hogy galambom!

147

Bodor füst száll erdőbe,
Még ma eső lesz belőle.
Megázik a virágszálom,
Virágszálom, szép angyalom.

Hej, de messze van a vágás,
Ott virágzik a szép hajtás.
Szeretsz-e soká galambom?
Hej nem tudom, hej nem tudom.

148

Gyócs ingem, gyócs gatyám mi haszna nekem már,
Ha a szívem belül fekete gyászban jár.

Nem megyek el már a kapud előtt többet,
Nem látom, a kinél nem szült anya szebbet.

Nem mondják már nekem, gyere be violám,
Gyere be violám, csókold meg az orczám.

Én is megcsókolom vasárnap délután,
Vasárnap délután, kétszer egymás után.

Kinra születtem én, búra nevelkedtem,
Beborúlt örökre az ég is felettem.

BORDALOK

149

Bacchus köszöntője

(Bacchus csapos hordón keresztbe vetett lábbal ül, korhely féle öltözetben, kezében csudálatos hosszú töklöpőt, szőlőt s poharat tartván, fejét fedő kis veres kakastollas csákója félre csapva; minden évben kapásból alkalmával az utcán zene kíséretében, kardos legények örködése mellett, meghordoztatik, előtte két fehérbe öltözött szűz leány szőlőtőkét, zöld hajtású venyigét, s néhány érett szőlőgerezdet visz.)

Servus, Bacchus urunk!
Légy mostan mi velünk,
Kit most mint borgazdát,
Akképen tisztelünk.
Tudod, nyáron által
Hogy mi sok port nyelünk,
A mint szárad torkunk,
Aként kapanyelünk.

A te jó kulcsárod,
A hiv Ganymedes
Mondja, hogy pinczédben
Van sok jó bor, édes.
Hogy megihatja azt
Akármelly negédes,
Sőt ha jól felhörpent,
Akkor szós, beszédes.

Kérünk, tegyed velünk
Mostan tehát aztat,
Töltesd kulcsároddal
Tele poharunkat,
Áztasd meg elepedt
És szomjú torkunkat,
Hív szolgálatodra
Ajánljuk magunkat.

(Az utcán mondandó vers.)

A töről

Im vigyük a hév nyár megérlelt zsengejét,
Mellytől óvá az ur csapkodó vesszőjét,
Vegyük hát jó szívvel jó ízű gyümölcsét,
Csákánynyal, kapával ástuk, vésztük tövét.

Hajnaljáráskor

Adjunk dicséretet jótevő urunknak,
Hogy megadá izét s erejét borunknak,
Mellyel vidámságot szerzünk mi magunknak,
S vigságot okozunk felebarátinknak.

Cselekedje az ur, hogy mind a magvető,
Mind a szőlőműves legyenek szerető,
Kedves hű barátok és senki kivető
Ne legyen közöttök s csalárd hitegető.

A többek közt e ház érdemes gazdáját,
Asszonyát és ennek hűséges dajkáját,
Áldja meg az isten a familiáját,
Ott érhesse az uj az ó szalonnáját.

Im itt áll most Bacchus,
Nézzétek emberek,
Kinek szüksége van
S izzad a tenyerek.

Neki gondja vagyon
Minden emberekre,
A kik csak a kapát
Foghatják kezekre.

Teremtette isten
Sikon a hegyeket,
S plántáltatta erre
A szőlővesszőket.

De minthogy a szőlőt
Munka után adja,

Magának sokallta,
Bacchusnak átadta;

Elvállalta aztat,
És pártfogója lett;
A ki őt kedveli,
Adjon hát az kezet.

Ő vidámságot ad
Az emberi szívnek,
Ha tövét munkálja
A szőlővesszőnek.

Igyekszik ő mindig
Gondját is viselni,
S a szőlőszemeket,
Tövön megérlelni.

Ne szomorkodjatok,
Ti kiket kapára
Fogott a természet
S juttatott e sorsra.

Hogy kapát vagy ásót
Nyomott markotokba,
Mert édes leve foly
Ennek gyomrotokba.

Ha teli látjátok
Csengő poharatok,
Cselekszi ezeket
A ti jó Bacchustok.

Most is tele vagyon
Jó öblös hordója,
S tölti jó uj borát
Csengő poharába.

150

Hegyaljai kapásdal

Muszka, polyák, lengyel, görög,
Czigány, zsidó, magyar, török,
Kiknek a „kétágú“ tetszik
S erejéhez igen bizik:

Katona, kántor avagy pap,
Mihelyt a kapanyelhez kap,
Kapásnak, ha kezébe csap,
Czéhünkbe vétetik az nap.

A ki csak a kapát birja,
Azt ez a czéh mind beirja,
Mert itten próbahét nincsen,
Mindent be kell venni ingyen.

Kundschaft és más keresztlevél
Csak abból áll: igyál, egyél,
A remek is épen annyi,
Csak a kapát bird vagdalni.

Sőt több czéhek kit kivernek,
Azok is itt bevétetnek,
Hozzánk lesznek egyenlővé,
Azért nem tesszük elsővé.

Mátyás-napkor már a vinczlér
Erős legényeket szemlél,
Hívja őket áldomásra,
A szakmányfelvállalásra.

Gergely, József ha érkezik,
Minden munkás örvendezik,
Veszen kapát a vállára,
Ugy megy a szőlőmunkára.

Rajta tehát szőlőmíves,
Ásd a tövet, nyissad és metszd;
Akár dudvás, akár kemény,
Itt kell már a derék legény.

Huzd rá vond rá, megkell lenni,
A szakmánypénzt fel kell venni,

Majd a zsidónak is adunk,
Ha megkapjuk a szakmányunk.

Pajtás, azon ügyekezzünk,
Hogy minden nap végezhesünk,
Ugy is egy legény a „zsidó“,
Az akasztófára való.

Atyamestereket¹ tartunk,
A hová herbergre járunk,
Jó szívvel fogadnak minket:
„Isten hozta kelmeteket!“

„Mi tetszik? parancsoljanak,
Pálinkát vagy bort hozzanak,“
– S csak akkor jut az eszünkbe:
Nincs szakmánypénz a zsebünkbe.

Befizettük a cassába,
Ott van az asztalfiába;
Azt sem tudjuk hogy hány órát
Ütött, – kérjük a vacsorát.

Feleségünk s gyermekinket,
Kiugrassuk s szid bennünket:
Te pokol tüzére való!
A ki nevelt, a sem volt jó.

Éljen a kapésczéh sokára
A ki ért ma az ő céljára.
Éltök sokáig terjedjen,
Hirök, nevök növekedjen
Egész Hegyaljában.

---

¹ Atyamester: a zsidó.

151

Éljen a ki most issza ki
Borát a pohárból,
Éljen a ki nem vonja ki
Magát a barátságból.
Éljen minden jóban járó
Akár szegény akár báró.
Éljen minden vig mulatság,
Éljen a barátság!

152

Éljen a ki most iszsa ki borát poharából,
Éljen a ki nem vonja ki magát a tréfából.
Éljen a jó szívvvel járó,
Akár szegény, akár báró.
Éljen, éljen, éljen a,
Éljen a barátság.

El kell mennünk, nincs mit tennünk,
Nincs már itt mit innunk, ennünk.
El kell mennünk, nincs mit tennünk,
Más utat kell innen vennünk.
Mit is érünk a szép szóval,
Ha nem kínálsz borral, jóval.
Mit is ér egy két itcze bor,
Isten hozzád jámbor!

Hegyalja

153

Richten lakodalom lesz,
Benne százszor összeüssük a bokánk,
Hoppa! kedvem éledez.
Vig öröm tanyája vár ránk,
Ucczu ficzkó! flóta, czimbalom,
Tánczra termett czifra lánysereg,
Borözön, sült, csőrögehalom
Mellett, eb a ki kesereg.

Hegyalja

154

Bor közben

A vasvári malomban sok verebek laknak,
A vasvári verebek sok malomban laknak.
Lám megmondtam, Jutka,
Ne menj oda!
Tili tuli, tili tuli nyaff!

De a Jutka oda ment, nem fogadta a szót,
Engedetlenségeért méltán is meglakolt.
Mert a buzás garad
Reá szakadt.
Tili tuli, tili tuli nyaff!

Hegyalja

155

Haragszik a gazda,
Hogy mit itt mulatunk;
Vigye el a házát;
De mi itt maradunk.

Ung

156

Nosza legény, a tánczba!
Itt a leány, szedd ránczba.
Ugrasd, forgasd mind orsót,
Köszönts reá a korsót.
Ez az élet gyöngyélet!

A sarkantyúd zörögjön,
Fényes patkód dörögjön.
Kezed, lábad mozogjon,
A lejtőre hajuljon.
Ez az élet gyöngyélet!

Hipp hopp itt is, amott is,
A mi házunk előtt is.
Menjünk tánczba, vigadjunk,
Egyet kettőt ugorjunk.
Ez az élet gyöngyélet!

157

Széles az asztal,
Keskeny az abrosz,
Vékony a vacsora.
Hunczut a gazda,
Nem néz a napra,
Csak a szép asszonyra.

Győr

158

Adj kezembe egy pohár bort,
Hadd igyuk el a régi tort,
Ez a pohár ha kiürül,
Minden gondom bele merül.

159

Bort ide ifju asszony!
Hogy torkunk el ne aszszon.
Ha német torok aszna,
Megáztatná a Kraszna.

Bort a haramiának,
Bort a magyar fiának,
Bort a hány, annyi itczét,
Vagy felverjük a pinczét.

160

Csipkebokor, körmös agyag
Énekemet énekeli.
Már megürült a poharam,
Töltsd koma teli.

Sárga rigó, torkos fuvó,
Rezes kalapácsa,
Bikfa nadrág, tüdő's hurka,
Mamariska kása.

Akaszsa fel három águ
Vasvilla nyakára,
Hadd piruljon, holnap után
Jó lesz vacsorára.

Lovagolni kurta farku
Paripa körme tetején,
A kit meg nem bír a lába,
Járjon a fejen.

Ritka madár okos ember
Ezen a világon,
Amott ül egy sárga rigó
Egy letörött ágon.

Fejtsétek meg meséimet,
Kik tudósok vagytok:
Lengyel, oláh, német, görög,
Magyar, angol, török.

Félre csapá komámasszony
Paszomántos kontyat,
Ölbe hordja cigányasszony
Sivító porontyát.

Bereg

161

Nem kell nekem sem cziprusi
Sem a veres burgundi.
A rajnai, malagai,
Hiszem istenemet,
Nem hevít engemet.

Van somlaink, badacsonyink,
Híres magyar boraink;
Észgyulasztók, gondszalasztók,
Annyi mint a tenger,
Ihatik az ember.

A soproni, ruszti, tokai,
Az istenek itali,
Ha pediglen ilyenekben
Halandó részesül,
Úgy tartson, idvezül.

Félre gondok, kurvanyátok,
Nem is nézek reátok,
Igyál pajtás, jól hozzá láss,
Úgy jó, ha az halál
Bennünk vigan talál.

Jó éjszakát édes eszem,
Nincs ma reád szükségem.
E poharat kiürítem,
Újra tele töltöm,
Te reád köszöntöm.

Igyál pajtás, jól hozzá láss,
Ha ez elfogy, majd lesz más.
Nem róják ezt sem rovásra,
Sem a gerendára,
Csak a jég hátára.

162

Ez az élet vig fiaké,
Nem a szürke barátoké.
Játék, bor és szerelem:
Világomat így élem.
Hej haj! ki korlátol?
Miénk az éj,
Hej haj! csillagostul;
Bolond, ki fél.

De szerelmem kaczer legyen,
Mert ha nem, hát eltemetem
Borral, öreg, jó vén borral,
Korcsmárosné! adj egy kortytyal.
Hej haj! ki korlátol?
Miénk az éj.
Hej haj! csillagostul;
Bolond, ki fél.

163

Kis kalapom csurgóra,
Mindig innám ha volna,
Egy itcze bor vagy kettő,
Nem vág engem a földhő.

Ha megdönt is a korsó,
Nem kell mindjárt koporsó.
Megint iszom, jól vagyok,
Ivással föl nem hagyok.

Lányka, csókot ajkamra,
Esküszöm a kulacsra;
Jézus ugyse! elveszlek,
Olly tüzesen szeretlek.

Pápa

164

Veres dinka szőlő, avagy bajor,
Ebből lett ám az az igen jó bor;
Ettől mondom rózsám, sokáig élj!
Iszom rózsám, az egészségedért.

Tisza-Vezseny

165

Bor, bor, bor, ej be jó a bor;
Torkainkat nedvesíti,
Elméinket élesíti,
Bor, bor, bor, ej be jó a bor.

Bort, bort, bort, tölts hát ide bort;
A szőlőnek édes leve,
Ettől Noé részeg leve.
Bort, bort, bort, tölts hát ide bort.

Bort, bort, bort, igyunk tehát bort,
A vendégek vig kedvéért,
A magyarok nagy neveért.
Bort, bort, bort, igyunk tehát bort.

Hegyalja

166

Élet, élet! kedvessé
Csak a barátság tész.
Az öröm is édessé
Épen az által lesz.

Vedd ki a barátságot
A teremtettségből:
Nem találsz boldogságot,
E világ öszvedül.

Hegyalja

167

Félre barát, nincs itt klastrom,
Nincsen itten regula;
Félre orvos, nem kell flastrom,
Nem kell édes pilula.
Bor kell nekünk, és vig szív.

Mit törődjünk az életről,
A melly folyton folydogál;
Akár arrul, akár errül,
Valahogy csak majd elszáll.
Bor kell nekünk, és vig szív.

Üsse manó, mit ásítol?
Mért nincs pajti, jó kedved?
A pohártul mit huzódol,
Ha okos vagy vedd el, vedd
Bor kell nekünk, és vig szív.

Hegyalja

168

Hajtogassuk a kancsókat,
Feltaláljuk benne jónkat.
Rajta hát! vitéz barátim,
Lám a bor jó kedvet ad.
Ez deríti fel vérünket;
Élesíti fegyverünket,
Bátorít fel a csatára,
Bátorít fel a csatára.

169

Muljon el a világ,
Maradjon a szőlő.
Melly kapálás nélkül
Legyen bőven termő.
A mi szánkat édesítse,
Gégéinket nedvesítse.

170

Vigan barátim, csak igyatok!
Tele a korsó, vigadjatok.
Kedvünkre éljünk,
Mástul ne féljünk.
Bátran igyunk,
És mulassunk.

Szabadok vagyunk, nincsen urunk,
Addig az élet, míg van borunk.
Ne szomorkodjunk,
Ne fohászkodjunk.
Bátran igyunk,
És mulassunk.

Kurvanyja, ki bort nem iszik,
Mit bánjuk, holnap ölni viszik.
Nappal, éjjélkor
Nincs jobb mint a bor,
Mint a veres bor.
Nosza igyunk,
És mulassunk.

Töltsd tehát pajtás, azt a korsót,
Forgasd kezedben mint az orsót;
Ezen a gégén
Ne legyen vége
A bor ivásnak;
Tölts, tölts, tölts, tölts!

GUNYDALOK

171

A melly leány sokat szeret,
Jámbor asszony ritkán lehet.
Mert ha már annyira mehet,
Hogy fejére kontyot tehet:

Nevezi az urát lónak,
Hol deresnek, hol fakónak;
Magát pedig tartja jónak,
S nem barátja egy jó szónak.

Ha ura megy a mezőre,
Más fekszik a lepedőre.
Mig haza jön nagy későre,
Megellik addig a sőre.

Szend

172

A melly leány sokat szeret,
Jámbor asszony ritkán lehet;
Mert mihelyt annyira mehet,
Hogy fejére kontyot tehet:
Az urát nevezi lónak,
Hol deresnek, hol fakónak;
Magát pedig mondja jónak,
Nem barátja a szép szónak.

Ha még egyszer legény lennék:
Megnézném a kit elvinnék;
Meválogatnám a leányt,
Mint a piacon a dohányt.
A dohánynak a pirosát,
A leánynak a csinosát.

Ha még egyszer leány lennék:
Megnézném, hogy kihez mennék;
Meválogatnám a legényt,
Mint a piacon az edényt.
Az edénynek a mázosát
A legénynek a szálását.

Erdély

173

Egybegyültek egybegyültek a miskolczi lányok.
Ühü, ejha! a miskolczi lányok.

Mit hozának, mit hozának? Egy marok lisztecskét,
Ühü, ejha! egy marok lisztecskét.

Összegyurák, összegyurák zsiros pogácsának,
Ühü, ejha! zsiros pogácsának.

Erdély

174

A vén asszony kását főz,
Mind megposzogtatja;
A vén ember borjut őriz,
Mind elszalasztgatja:

Fut utána, fut utána,
Lebeg a gatyája,
Fut utána, fut utána,
Reszket a szakála.

Erdély

175

Az egri kávésnak két lányát ismérek:
Nánika, Bábika, ketten egy testvérek.
Nánika csak úgy vidul,
Bábika csak úgy busul,
Csak úgy busul magában,
Ama felső szobában.

Egynek is másnak is szolgálni nem győzők,
Németnek, magyarnak kávéét csak én főzők.
Karom hányom, farom rázom,
Mint az ürge a pórázon.
Utczu német, rajta most,
Rajta magyar, rakd meg most.

A magyart szeretem, élek halok érte,
Mert az ő szerelme szívemet megérte.
Arról fogadást is teszek,
Inkább holtig leány leszek,
Németet nem csókolok,
Míg csak egy magyart kapok.

A német szorongat, hogy őtet szeressem,
A magyar tapogat, hogy őtet kedveljem.
Félre német a czondráddal,
Ama vékony lábikráddal,
Félre német! csak hamar,
Hadd jőjön ide magyar.

Erdély

176

Vale immár,
Álnok madár;
Otthon ülhetsz,
Makkot süthetsz,
Tákok ehetsz,
Mig én többet
Hozzád megyek,
Ajtódon belépek.

Erdély

177

Boritalban vén asszonyt
Én már sokszor láttam,
Tíz kupa bort felhörpentett,
Szemeimmel láttam.
Ugrik aztán mint az őz,
Bár legyen a haja ősz;
Ha ihatik, vigadozhat,
Annál jobban süt, főz.

Erdély

178

A szegény legénynek búlátott fejére
Jó hire, jó neve, jó viseletére:
Ilyen teremtette
Szigoru élete. Jaj, jaj, jaj!

Igy hát az életben meg kell házasodni,
Mondja meg hát kend is, kit kelljen elvenni.
Ilyen stb.

Ha kisasszonyt veszek, sok gombostűt neki;
Ha tarlóra viszem, nem kell sarló neki.
Ilyen stb.

Ha gazdag lányt veszek, nem tud czipót sütni;
Vendég jó házunkhoz, szégyenlem kínálni.
Ilyen stb.

Ha szolgálót veszek, azt meg kell ruházni,
Azt meg kell ruházni s mást fog az szeretni.
Ilyen stb.

Ha vén asszonyt veszek, az mindig szomorú,
Annak minden szava csak égi háború.
Ilyen teremtette
Szigoru élete. Jaj, jaj, jaj!

Domony

179

A kukeri lencsének,
Igmándi menyecskének
Híre vagyon:
Nem főtt meg a lencséje,
Oda a szerencséje,
Oda vagyon!
Nem főznek több kuka lencsét egy csomóban,
Nem próbálok több szerencsét Kis-Igmándban.

Komárom

180

Akár milyen vén asszony,
Ha férjhez mén, csak menyasszony,
Haja czicz, trallárom,
Elhagyott a párom.

Akármilyen füstös tőke;
Szebb a barna mint a szőke.
Haja czicz stb.

Feleséget csúnyát ne végy,
De a széphez hűséges légy.
Haja czicz sat.

Barnát ne végy, mert részeges,
Szőkét se végy, mert beteges.
Haja czicz, trallárom,
Elhagyott a párom.

181

Szegény panyókás németi,
A gazdasszony nem szereti. Halahula.

Bizony isten majd meglöpik
Egy likas selyem kalapik. Halahula.

Az enyim madar gazdasszony
Hogy megsétálni piaczon. Halahula.

Madar katonát meglátik,
Komplimentom megcsinálík. Halahula.

Szegény német csak busulík,
Hogy gazdasszony nem szeretik. Halahula.

Bereg

182

Az én uram jó volt, a mire kellett,
Kasza, kapa neki soha se kellett,
A hol czégért látott, oda sietett,
A ki neki bort mért, annak fizetett.
Annak annak annak fizetett,
A ki neki bort mért, annak fizetett.

Feleségem jó volt, a mire kellett,
Szita, rosta neki soha se kellett,
Ahol bált tartottak, oda sietett,
A ruhaszabónak sokat fizetett,
Sokat sokat sokat fizetett,
A ruhaszabónak sokat fizetett.

Szeged

183

Tót asszonynak tót a lánya,
Kacsaringós a szoknyája,
Voltam egykor vele tánczba,
S elakadtam a zománczba.

Alig tudtam majd megválni,
Tánczból is ki kellett állni,
A tánczot, zománczot szidtam,
Jó, hogy le nem szakítottam.

De megfogadtam, hogy tánczba
Nem akadok több zománczba.
Tarka szoknyás, magyar tánczos,
Lesz már párom, nem zománczos.

184

A gyöngyösi leányok
Járnak koszorúba;
Arra mentek a legények
Sárga sarkantyúba.

Lányok vagytok, szépek vagytok,
Piros az orcátok,
Kertbe mentek rózsát szedni,
Szívem szakajtjátok.

Mindeniknek szeretője,
Csak én nekem nincsen,
Bár az isten egyet adna!
Igen megbecsülném.

Kezét, lábát összekötném,
Úgy a füstre tenném,
Mennél jobban sirna rina,
Annál jobban nézném.

185

Azt akarod hogy szép legyél,
Pirosítót sokat vegyél.
Tűkört tartsál a zsebedbe,
Gyakran megnézd magad benne.

Elárulja a ruhája,
Keze, lába, szeme, szája,
S ha füle is ki van fúrva,
Mellyik jó lány, mellyik kurva?

Kitetszik hogy ki a kurva,
Körül van a haja nyírva,
Kitetszik, hogy ki a lator,
Éjszaka jár mint a bagoly.

Laposban terem a kapor:
Szép legényből lesz a lator.
Száraz fára foly a komló:
Szép leányból lesz a ringyó.

186

Azt mondja kend, hogy megver,
Hogy a guzsaly csak hever.
Hát kend ugyan mit csinál?
Kertbe néha kisétál.

Mit veszekszik kend mindég,
Tudja az egész alvég,
Mondtam, hogy nem szeretem:
Minek vett kend el engem?

Csak egy rása szoknyába
Nem mehetek a bálba:
Adja el kend a tinót,
Vegyünk rajta viganót.

Azt mondja kend, nem bánja,
Hogy a pénzét kihányja:
Veszen nekem nem egyszer
Vásárfiát a mester.

Csak rá vesztek még egy szót:
Ha nem vesz kend viganót,
Úgy elmegyek a háztúl,
Nem lel kend meg falustúl.

Hegyalja

187

Kincsem, komám asszony!
Csak olyan az asszony.
Újjai az orsón,
Szemei az korsón.
Ha megitta magát,
Félre üti kontyát.
Kincsem, komám asszony!
Csak olyan az asszony.

Dudolja nótáját,
Hajtja kotyogóját,
Mereszti a száját,
Nyeli borocskáját.
Kincsem, komám asszony stb.

Ha azt mind kiitta,
Veszett ilyen adta
Pörög síkos nyelvén,
Urától sem félvén.
Kincsem, komám asszony stb.

Medve pofozza meg,
A bagoly rúgja meg,
Vágja le a sárkány,
Röfögje az ártány.
Kincsem, komám asszony stb.

Ha magát megunja,
Pajtását kínálja,
Igyál! most van módunk,
Még fenn áll a kontyunk.
Kincsem, komám asszony stb.

Ha az majd lecsuklik,
Nékünk is úgy tetszik,
Fekszünk nyoszolyánkra,
A puha párnánkra.
Kincsem, komám asszony!
Csak olyan az asszony.

188

Kecskeméti vásárfiát egy pénzen,
Vettem minden enni valót fél pénzen.
Magamnak is, másoknak is,
Emez amaz enni valót,
Jaj még maradt is.

Még egy pénzen vettem egy szép lovat is,
Arra vettem szép szerszámot, nyerget is.
Annak vettem szénát, zabot,
A kitől az jól meghizott.
Jaj még maradt is.

Még egy pénzen vettem egy szép bundát is,
Arra vettem piros szijat, csatot is.
Az alá vettem egy dámát,
Kinek csókolgatom száját,
Az kén neked is.

189

Ha leány kérné a legényt,
Nem sütném itthon a lepényt;
Százat is kérettem volna,
Ha egy nem, más elvett volna.

Már most ugyan dudolnék,
Sok vén leányt csúfolnék,
De most engem csúfolnak,
Mind csak vénnek mondanak.

190

Messze jártam házasodni,
Bár ne jártam volna!
Édes kedves feleségem,
Bár ott vesztél volna!

Bár az ördög olly jó volna,
Talyigára tenne,
Mennél jobban sikoltanál,
Annál jobban vinne.

191

Mindennek van szeretője,
Csak én nekem nincsen,
Kinek kettő, kinek három,
Nekem egy csep sincsen.
Ha az isten egyet adna,
Jaj de megbecsülném,
Kezét lábát összekötném,
A füstre feltenném.

A barátok, a barátok
Fa czipőben járnak;
Azok élnek világokat,
A kik ketten hálnak.
Én mint szegény árva legény,
Csak egyedül hállok,
Minden felé tapogatok,
De csak falat látok.

192

A dió is törve jó,
Az asszony is verve jó.
Elhidd bizony, elhidd bizony,
Ritka van jó asszony.

Mert az asszony gyarló,
Másokhoz hajlandó.
Elhidd bizony, elhidd bizony,
Ritka van jó asszony.

Azon kívül csacska,
Hamis mint a macska.
Elhidd bizony, elhidd bizony,
Ritka van jó asszony.

Hárman négyen összevegyülnek,
Csak úgy tanácskoznak,
Sógor asszony, komám asszony,
Bába asszony! gyerünk a korcsmára,
Meggyühetünk, ha sietünk,
Holnap után délre.

193

Az asszony egy szükséges rossz, de a férje
Jóvá teszi, csak lábsziját ne kimélje.
Csókolja meg kétszer,
Lábszijazza meg hétszer
Minden héten,
Ujjú! minden héten.

Bánom én a házasságom, a mig élek,
Szaporodik a sok poronty, attul félek.
Már is tele a kuczkó,
Majd megbódul a ficzkó
Boszújában,
Ujjú! boszújában.

Föl sem veszem a világot, eb busuljon!
Csak hogy tőlem a komorság eloszoljon.
Előveszem a pintest,
Megujul ettül a test,
Egyszeriben,
Ujju! egyszeriben!

194

Csipi nyelvem a paprika,
Nem hallgatok az urfira.
Mert az urfi szeles állat,
Hazud, míg a szája járhat.

Nem érzi azt, a mit beszél,
Szava mint a tavaszi szél.
Feneke sincs a szívének,
Ablaka van a szemének.

Jászság

195

A tút ember mestersága vikony gyolcsot zarulní,
Kuszalгатni, kupalгатni, fazekokat trotozni.
Csak nyerunk csak veztunk,
Mindig buzig az ember.

Ha nincs pizung maj elmegyung Bisztikara banásnak,
Vad valami zuraságnak, ha szugsig lesz, zispánynak.
Jaj szeginy túd leginy!
Mindig krumpli zabálni.

Ha van pinzung vigan leszung, ziszung egy kis palinka
Eszung ziszung, vigan leszunk, ölelgetung szép lánka.
Jaj szeginy túd leginy!
Mindig krumpli zabálni.

Jászság

196

Ne készíts nagy palotákat jó barátid számára;
Kik borodra beköszöntnek, ott hagynak elfogytára:
Egy kis lóczára mind ráfér, ki igaz barátod,
S utoljára magad maradsz azon is, meglátod.
Jobb az isten minden papnál,
És az erszény száz barátnál.
Gazdálkodj és imádkozz:
A konyhára többet hoz.

Jászság

197

Magyarország szép haza,
Hiába oltalmaz
Annyi kar s kard tégedet,
Im elvesztéd fényedet!

E nagy változást de nem
Hittük volna istenem!
Hogy az Árpád fiai
Lésznek még más csufjai.

Hol van hol, felelj puha
Nép, a gyöngy magyar ruha?
Egy rongy frakért elhányod
Dicső mentéd, dolmányod.

Régi bőrét most vedli
Nemzetem, – forhemedli,
Gérok, spenczel uj bőre,
Igy áll a szégyenkőre.

Jaj! ha dicső eleink,
Párduczbőrös őseink,
Sirjokból kiszállnának,
Magyart hol találnának?

Jászság

198

A nagy ember bámultatik,
A jó ember csalattatik,
A rossz ember használtatik,
Nem mindig csendesen.

Czigánytúl ló cseréltetik,
Jó énekes heréltetik,
A katona verettetik,
Nem mindig rendesen.

A nagy barom esettetik,
Ló mellette keféltetik,
Pénz bárkitül szerettetik,
Nem mindig eszesen.

A jó föld boronáltatik,
A kis gyerek elaltatik,
Az ember borotváltatik,
Nem mindig helyesen.

Nyitra

199

Szép a leány ideig,
Tizenhatsz esztendeig.
Ékesebb a rózsánál,
Mindenféle virágnál.

A bajszos leánytól
Távozzál mint pokoltól,
Simát, pirost válaszsál,
Gyengét, friset hajhászsál.

Ha füstös már pártája,
Ránczosodik orcája,
Ezt is csak úgy szeressed,
Hogy soha se keressed.

Inkább legyen pántlikás,
Hogy sem boros, pálinkás,
Dicsérje azt a fonás,
Aratás és kapálás.

200

Jobb Mátyás nap után bizni jéghez,
Mint, kedves hugocskám, kelmetekhez.
Kend hunczut, ő hunczut, ő keme is,
A ki kendteknek hisz, hunczut az is.

Hegyalja

201

Mit használ a világ,
Mondd meg, sok kincs jószág?
Mint a füst és a szél,
Olly hirtelen elkél.

Mit használ korona,
Királyi szép pálcza?
Pálcza, birodalom,
Elvész, mint hó halom.

Mit az aranyalma,
Melly sárga, mint szalma?
Az arany sárga föld,
Érte magad ne öld.

Mit használ a szépség,
Angyali ékesség?
Szépségek elmulnak,
Rózsák földre hullnak.

Mit használ szép nyakad,
Kláris szín ajakad?
Orczádat mit fested?
Majd földbe lesz tested.

Mit használ a puha
Bibor, bársony ruha?
Bibor szín csigavér,
Ez hát nem sokat ér.

Selyemben, mit használ,
Tested ha talpig áll?
Ezt egy féreg fonja,
Melly szivedet vonja.

Mondd meg hát micsodák,
Mellyeket a világ
Illyen nagyra becsült?
Porból, sárból épült.

Menj el hát rossz világ,
Nincsen benned jószág,
Hanem csak mulandó,
Nincs semmi állandó.

Elég, hogy sokáig
Vontad szívem máig.
Közelg a boldogság,
Örökkévalóság.

Hegyalja

202

Három éli van a sásnak,
Hamis (igaz) lelke a leánynak.
Négy éli van a gyékénynek,
Igaz (hamis) lelke a legénynek.

Nem tud tettetni a legény,
Gyakran megcsalódik szegény.
De a leány szép szín alatt
Megcsal, mérget ad méz alatt.

Hegyalja

203

Ugy tetszik, a világ csak örökre vezet:
Nevetek, nevetsz te, ő nevet:
Számptalan vigságok bennünket követnek,
Nevetünk, nevettek, nevetnek.

De sokszor bennünket nagy bú bánat is ér:
Sírok én, te is sírsz, ő is sír.
Az egek a bútól megóvni nem bírnak.
Sírunk mi, sírtok ti, ők sírnak.

Ah! talán az isten minket még megkimél:
Remélek, remélsz te, ő remél:
Igy bú közt emberek ismét jókat vélnek.
Remélünk, reméltek, remélnek.

Hát a ki magának hív hölgyecskét szerzett:
Szeretek, te szeretsz, ő szeret.
Boldogok, ha mindig békével élhetnek.
Szerettünk, szerettek, szeretnek.

A vig társaságba ha az embert viszik:
Iszom én, iszol te, ő iszik.
Heje huj! mindnyájan, kik erszénnyel bírnak.
Iszunk mi, isztok ti, ők isznak.

De örökké nem tart, se tölgyfa, se kőfal:
Meghalok, meghalsz te, ő meghal.
Nem adhatsz világért semmit a halálnak.
Meghalunk, meghaltok, meghalnak.

Azonban jóllehet hogy testünk elporhad:
Maradok, maradsz te, ő marad.
Ird tüzes betűkkel szívedbe magadnak:
Maradunk, maradtok, maradnak.

204

Ki engem censurált,
Nagyon megránczigált,
Hogy nem rejiciált,
Becsülöm mint királyt.
Éljent kiáltok rá,
Ne legyen hamuvá.
Ki őt nem követő,
Hamuvá legyen ő –
Hamuvá.

Juratus lenni bár
Nem szégyen és nem kár.
Jobb mégis az ügyész,
Csak így az ember kész.
Örül amaz ugyan,
Sok pénze hogyha van.
De ám ez nem soká
Lesz ismét hamuvá –
Hamuvá.

Gyakorta szép leány
Ő neki csókot hány,
S csak addig szereti,
Míg pénzét csörteti,
De a zseb ha üres,
Szerelme sem tüzes.
Az eskü azután
Hamuvá lesz korán –
Hamuvá.

Másképp tesz az ügyész,
Nem fárad el az ész.
Hogyha egy pöre vész,
Mindjárt a másik kész.
De bármit tegyen ő,
Ha nincs pörkedvelő,
Kinek erszénye bő,
Hamuvá lesz ő –
Hamuvá.

Igy jártam én is hajh!
Nagy volt mindig a baj.
S a pör ha elveszett,
Minden hiába lett.
Fogytak clienseim,

Velek hah, pénzeim,
Igy csillagom leszállt,
S minden hamuvá vált –
Hamuvá.

205

Mondd meg, rajkó, birónak:
Ne vigye el a fuvót.
Majd eljő az öreg apó,
Majd eljő az öreg apó,
Mégfizeti, mégfizeti, mégfizeti az adót.

Kérjük hát a tanácsot,
Hagyják a kalapácsot,
Ha nincs fuvó, kalapács,
Ugy nem lesz, ugy nem lesz
Rajkó fogára kalács.

Veszek magam feleséget,
Egyiptomi szépséget,
Csókaszemű, kenderhajú,
Kenderhajú, csókaszemű,
Egyiptomi, egyiptomi, egyiptomi szépséget.

Veszek neki katrinczát,
Paszomántos zöld szoknyát.
Megtanítom szeget verni,
Az fog engem ébresztgetni,
Fuvóval, fuvóval tüzet gerjeszteni.

206

Elvettem egy vén leányt,
Mit csináljak vele?
Kiszeg, koszog a papucs,
Majd meghalok tőle.

Vagyon esküdt, vagyon biró,
Válaszszon el tőle.
De én – isten teremtese!
Meg nem élek vele.

Télen, mikor hideg van,
Ott ül a kuczkóban,
Nyáron, mikor meleg van,
Heverész a porban.

Győr

207

A báránynak négy a lába.
Többnyire mind vén a bába.
Boldog a ki él magába.
Nem üthetni ki nyers fába.

A melly leány sokat szeret,
Jó már abban ritkán lehet;
De mihelyt annyira mehet,
Hogy fejére kontyot tehet:

Az urát nevezi lónak,
Hol kesének, hol fakónak;
Magát pedig mondja jónak,
Nem barátja a szép szónak.

Gyakran figyelmez ablakra,
Mint a kancza az abrakra.
Ha kérdi ura, hogy mit néz?
Arra már a felelet kész.

Mi bajod uram, mit kérdesz?
Egy kedves bátyám ma itt lesz.
Adj pénzt hamar a kocsmára,
Serre, borra, pálinkára.

Oh szegény legény, mit tettél?
Mikor ilyen leányt vettél?
Talán bolond gombát ettél,
Mikor ilyenre szert tettél.

Ha az ura megy erdőre,
Más fekszik a lepedőre,
Mig haza megy nagy későre,
Megfonyad addig a bőre.

Akkor úgy néz az urára,
Mint egy nagy akasztófára,
Igazítja ganéjára,
Hogy tegye a pipájára.

Pest megye

208

Debreczen ám híres város,
Professor ott a csapláros.
Csiri biri dongó, rittalárom,
Diri dongó!

Délig az istent dicséri,
Délután a vad bort méri.
Csiri stb.

A mellett egy kutyát lopott,
S abból csináltatott dobot.
Csiri stb.

A deákok észrevették,
S mindenütt dobra ütötték,
Csiri stb.

Elkezdték azért dalolni:
... .. a bort méri,
Csiri stb.

Pedig még kutyát is lopott,
Abból csináltatott dobot.
Csiri stb.

Ezt ... mint meghallotta,
Azonnal kidoboltatta:
Csiri stb.

Hogy ki a dongót danolja,
Tizenöt forint a díja.
Csiri stb.

De azért nem hallgattatik,
S a dongó most is mondatik:
S csak azért is dongó, rittalárom,
Diri dongó!

Szabolcs

209

Kenyeresen csuda esett,
Két kis kakas összeveszett.
Én a kakasom nem hagyhatom,
Mert a kendé vágta azt agyon.

Az enyém csak egy kevés volt,
De a kendé két éves volt.
Én a kakasom nem hagyhatom,
Mert a kendé vágta azt agyon.

Az enyém volt hoszu farku,
De a kendé kurta farku.
Én a kakasom nem hagyhatom,
Mert a kendé vágta azt agyon.

Debreczenbe kéne menni,
A kakasnak törvényt tenni.
Én a kakasom nem hagyhatom,
Mert a kendé vágta azt agyon.

Ha ottan nem segítenek,
A palatinushoz menek;
De a kakasomat nem hagyom,
Mert a kendé vágta azt agyon.

210

Volt egy szegény ember,
Nem vala egyebe,
Csak egy kék tehene,
Egy szép felesége.

Lám a szomszéd asszony
Nem olyan szép mint én:
Mégis van ruhája,
Szép piros csizmája.

Az asszony az urát,
Arra ösztönözi:
Adja el a kéket,
Ruházza fel őtet.

Elhajtják a kéket
Gyorsan a vásárra,
Vásárolnak posztót,
Száz forint az ára.

Sem flaner, sem posztó,
Sem sinór reája.
Édes kék tehenem,
Hová lett az ára?

Ung

211

Hogyha szépet veszek el:
Ki győz rá vigyázni,
Nem lehet a szépnek,
Hívségében bízni.
Hamar elhódítják,
Ha az ember nem őrizi;
Egyik nyomorúság
A másikat éri.

Hogyha rútat veszek el:
Hogyan szerethetem?
Vagy igaz jó kedvemből
Hogyan ölelhetem?
Ugy nem leszen vele,
Éltem boldog soha;
Látom a szerencse
Nekem csak mostoha.

Ha gazdagot veszek el,
Egy sulyos keresztet.
Csak azt hányja szememre:
Hogy csak készre jöttem.
Az övé a jószág,
Mellyet én nem kerestem;
Még azt is sajnálja,
A mit iszom, eszem.

Hogyha szegényt veszek el,
Jaj! miként élhetünk?
Most is szegény vagyok én,
Még szegényebb leszünk.
Egy koldusból kettő,
Utóbb több is válhat,
Elég nyomorúság
Bús fejemre szállhat.

Ha városit veszek el,
Nem szokott munkához;
Nem illik a dolog
Kisasszonyságához.
A sült galamb pedig
Nem repül szájához,
Ha serényen nem lát
A maga dolgához.

Ha falusit veszek el:
Otthon ül, goromba,
Minden mulatságban,
Csak orczám pirítja.
Nem is leszen vele
Éltem boldog soha;
Látom, a szerencse
Nekem csak mostoha.

Ki hasonló hozzám,
Ugy látom én ebben,
Mint egy világos színt
Mutató tükörben.
Mintsem hogy én sokat
Szenvedjek életemben,
Jobb én nekem, maradok
Ifju legénységben.

Zala

212

Apám ki volt, nem tudhatom,
Mert senkire sem foghatom.
Nagy nemzetből kellett lenni,
Mutatják a levelei.

A minapában mondották,
Nekem tudtomra úgy adták:
Hogy az én nagy atyám neve
Írásban légyen feltéve.

Anyám neve volt Regelfloh,
Habsburgban taligatoló,
Megtette végső szándékát;
Reám hagyta taligáját.

De én a tolást meguntam,
Habsburgból Bécsbe utaztam;
Au weh! mi vagy most te szegény?
Egy vándorló vargalegény.

213

Hej liba, liba, liba!
De jó volna a tolla.
Hej dunna, dunna, dunna,
Kimaradtunk alóla!
Lesz még olyan éjszaka,
Megpihenünk alatta.

214

Csütörtökön viradóra,
Lement két lány a folyóba,
Fehér lábát mosta,
Jól megszappanozta,
A folyóba.

Már mi nálunk kidobolták,
Hogy a szappant ne árulják;
Mert a lányok nyalkák,
A lábukra mossák,
A folyóba.

HADI ÉS KATONADALOK

215

Áll a verbunk, tánczoljunk,
Nosza kun legények!
Tele csordultig borral
Állnak az edények.
Pántlikát kalapunkra
Majd osztogatnak,
Mentét, dolmányt és nadrágot
Hozzánk szabatnak.

Itt állnak a lovak is,
Készen abrakolva,
Mellyek a magyar legényt
Hordozzák tánczolva;
Ha sebesít sok franczot
Az én jobb karom,
Akkor mondja jó királyom:
Édes magyarom!

216

Nem kell nekem papiros,
Maradjon a boltba.
Jobban illik fényes kard
Az én oldalomra.

Gálicz helyett golyóbis
Csörög a zsebemben,
Tinta helyett palacz bor
Villog a kezemben.

Szolnok

217

Megbolondult a világ,
Fegyverben az ország.
Elmult már az békeség,
Támad sok ellenség.
Összevesztek királyok,
Nagy hatalmas országok,
Uri méltóságok.

Szegény Magyarország is
Tanácsát ujítja,
Mert fölséges királyunk
Táborba hivatja.
Készül minden vármegye,
Az ország nagyobb része,
Mert kénytelen vele.

Katonát ad nemesség,
Hajdut a szegénység.
Mindeniket sulyosan
Nyomja az nagy inség.
Lovat, szablyát, karabint,
Bagaria pantallért,
Mind készítnék mundért.

Buslakodik, bánkódik,
Az gazda magába,
Nagy kénytelen, kelletlen
Nyúl az ládjába,
Előveszi erszényét,
Számlálja a költségét,
Régi keresményét.

Gyakorta gyűlnek egybe
Falu gyűlésében,
Pörlekednek egymással,
Hol egy hol más helyben.
Majd üstökbe is kapnak,
Erősen káromkodnak;
És haragban vannak.

Az katona vigan van,
Iszik, csókolódik.
Gazdasszony szomorkodik,
Szívében bánkódik.
Mert megürült ládája,

Oda köntöse ára,
Kelt az katonára.

Öszveülnek némellykor
Szomszéd asszonyával,
Panaszkodnak egymásnak
Jutka leányával.
Mondja szegény, mit tegyen,
Nem tudja hová legyen,
Csizmát is min vegyen.

Mert rám hozták a zászlót,
És executiót,
Kitekerték kezemből
A szoknyára valót.
Mivel földjem testemet,
Mezitelenségemet,
Hitvány szemérmemet?

Nem régiben eladtam
Tíz pár kappanomat,
Tikom, ludam, kenderem,
Kevés olajkámát.
Jaj! reám melly sok eset!
Az mit uram keresett,
Eb szájába esett.

Nem úgy neveltem volt
Egy néhány csibémet,
Kiért adott a tyukász
Egy erszény pénzecskét:
Hogy katonára költsem,
Az ő erszényét töltsen,
Más szobáját fűtsem.

Elvitte uracskámnak
Egy szép paripáját,
Az nyakába vetette
Kontos karabinját.
Egy aranyos szép nyergét,
Péter bátyám fegyverét,
Abban köpönyegjét.

Nem maradt már uramnak
Testére valója,
Elül hátul kilátszik
Eldugni valója.
Magamnak sincs pintőkém,
Elrongyollott köntöském,

Kilátszik a könyököm.

Bárcsak immár valami
Kis pénzecském volna,
Az mellyen az urammal
Bort ihattam volna.
De imé mind elhúzták,
Katonára prédálták
Mim volt, mindenemet.

Jaj! édes komámasszony!
Bezzeg pórul járánk,
Pálinkára valóból
Szépen kipusztulánk.
Az kasbul is kifogyott,
Erszényből is kikopott;
Igyunk már csak itt ott.

Hallod-e, komámasszony,
Ne gyötörd magadat,
Gyere hozzám jó reggel,
Megöntöm torkodat.
Maradt még amaz kasban,
Lisztem, buzám hordóban;
Jó lesz égett borra.

Elküldtem a szolgálót
Két font pecsenyeért,
Ilona leányomat
Vagy három pint borért.
Vonjad cigány az nótát,
Ne kiméljed az hurját,
Megadom az árát.

Megeheti az uram
A szegény kenyeret,
Megihatja reája
Amaz szép kutvizet.
Nem szeretem a dolgát,
Roszul forgatja magát;
Nem tudja a dolgát.

Jó bort kezdett csárdában
Tegnap az csaplárné,
Nála iszik, vigan van
Nyalka katonáné.
Tedd félre most rokkadat,
Holnapra hagyd dolgodat,
Készítsd az torkodat.

Jó emberem korcsmáros,
Semmit se búsuljunk.
Az urammal veszettel
Ne sokat gondoljunk.
Nosza vígan csak igyunk,
Igen jó helyett vagyunk,
Estig dombérezzunk.

Jer be rózsám, katonám,
Járjunk egy pár tánczot.
Majd nyakadba függesztek
Egy szép arany lánczot.
Nem is tudom, hogy vagyok,
Mert érted majd meghalok,
Még ma veled hállok.

218

Rajta vitéz! paripára,
Rajta! csata piaczára!
Nézz az István zászlójára,
Hiveinek int.

Sohajts egyet istenedhez,
Küldj egy csókot kedvesedhez,
Légy hűséges vezéredhez,
Harczpiaczra ronts.

Né nézd: sok-e ellenséged,
Mindent győző vitézséged,
Régtől fénylő dicsőséged
Feljebb viszi még.

Édes hazád, királyodért,
Ki segelmet tőled most kért,
Kiönteni minden csepp vért
Mindig készen állj.

Édes hazám, szép országom,
Hol van arany szabadságom?
Boldogító kebeledben
Vigan élek én.

Benned élni, érted halni,
Örökre felmagasztalni,
Hiv őseink Árpád alatt
Megtanulták már.

Rontsad bontsad ellenséged,
El ne hagyjon reménységed,
Meg ne gyalázd nemzetséged,
A ki magyar vagy!

Eleidnek szép példája,
Vezérednek bokkrétája,
Vezéreljen a csatába.
Halni tanulj ott.

Jászság

219

Mikor marsirozunk, kapitány uram?
Holnap, holnap, holnap után,
Csütörtökön ebéd után,
Kedves katonáim!

Mi lesz az ebédünk, kapitány uram?
Lencse, borsó káposztával,
Jó borocska szalonnával,
Kedves katonáim!

Elszakadt a nadrág, kapitány uram!
Elszakadt a bakancs kapitány uram!
Vagyon szabó csizmadia,
Ki megvarja, ki megfoldja.
Kedves katonáim!

Vetetlen az ágyunk, kapitány uram!
Itt van Sári, majd megveti,
Még magát is belé veti,
Kedves katonáim!

220

Hip, hop, hap!
Eb lesz pap!
Egyszer voltam, kicsaptak.
Inkább leszek katona,
Ferencz király madara.

221

Már én majd csak ellesem,
Mire szorulsz, kedvesem.
Ha katonának elmégy,
Rólam azért le ne tégy,
Eszem adta!

Lóra vitéz, előre,
Szállj ki a harczmezőre.
Tíz évig elgyászollak,
Ha meghalsz, megsiratlak,
Eszem adta!

Árván hagysz már engemet,
Búba merült fejemet.
Gerliczeként nyögdelek,
Álmomban is öllelek,
Eszem adta!

Nyergelve a piripa,
Megy, de nem tudja, hova;
Francziára, törökre,
Jaj de itt hagysz örökre,
Eszem adta!

Szolnok

222

Elküldötte Ferencz császár
Nyalka verbunkját,
Kitétette az utcákra
Vörös zászlóját.

Nosza, ide gavallérok!
Vigan táncoljunk,
Tele borral az edényünk,
Vigan mulassunk.

Bor, pecsenye! de jó volna
Most mellé ülni,
De az atyám asztalától
Meg kellett válni.

Nem ugrálok, nem táncolok
Most jó kedvemből,
Csak ugrálok, csak táncolok
Kénytelenségből.

Felülök pej paripámra,
Elmasírozok,
Már én, édes kedves rózsám,
Többet nem szólok.

A kardomnak markolatja,
Tiszta ezüstből,
Ki van rakva csillagokkal,
Nem öntött rézből.

Ha erre a nap reá süt,
De szépen fénylik,
A mellyet sok édes anyák
Sírva könyezik.

Katonaság de szép élet,
Jaj de csak nézni;
Jaj de erős kinek kinek
Köztük szenvedni.

A ki eztet el nem hiszi,
Tessék beállni,
Lehet eztet rövid idő
Alatt próbálni.

223

Bátorkeszin verbuválnak,
Engem hínak katonának,
El is mennék katonának,
Ha szilaj csikót adnának.

Szilaj csikó, bársony nyereg,
Abban ül egy gyenge gyerek.
Lábam vetem a kengyelbe,
Magam ülök a nyeregbe.

A muzslai legényeket,
Megfogdosták szegényeket,
Viszik Léva városába,
Patyolat ingbe, gatyába.

224

Czifra huszár a szeretőm,
Aranyos lesz a fejkötőm.
Keleti gyöngy a nyakamon,
Piros czipő a lábamon.

Sok országot fogok látni,
Nagy urakkal mulatozni,
Gond nélkül és vigan élek,
Kántornékkal nem cserélek.

Sírni fogsz te, édes anyám,
Hogy falunkat ide hagyám.
Ne sírj, majd meglátogatlak,
S tallérokka boldogítlak.

Soká jön meg a regement,
Eszte de van hogy elment.
Ideje már, megjöhetne,
Hogy belőlem asszony lenne.

Hát ha levágta a török
Galambomat: akkor örök
Lesz búm, s a kincsről lemondok,
És falunkban elhervadok.

225

Mikor katonává lettem
Ej! mikor katonává lettem,
Sárga csikót fölnyergeltem,
Magam ültem a nyeregbe,
Magam ültem a nyeregbe,
Lábam tettem az kengyelbe.

226

Mikor katonává lettem,
Sárga csikóm felnyergeltem,
Lábam tettem a kengyelbe,
Úgy ültem fel a nyeregbe.

Isten adta katonája,
Ki ne hajolna hozzája!
Sem országa sem hazája,
Mégis piros az orcája.

227

El kell menni, nincs mit tenni,
Jaj, jaj de keserves!
Marsot vernek, pedig ennek
Engedni köteles.

Vegyen az ur jobb karjára,
Vigyázzon, mint sajátjára;
Hogy téged ne érjen
Semmi veszedelem.

228

El kell menni, nincs mit tenni,
Oh jaj, be keserves!
Marsot vernek, pedig ennek,
Engedni köteles.
Szegény fejem, mert felvettem
Hó pénzem, s ezzel kötöttem
Zászlómhoz hitemet,
Egész életemet.

Bár betegség, vagy más inség
Rongálja testemet,
Tűz, vagy tenger, éles fegyver
Fogyasztja éltetem:
Akkor is végső csep vérem,
Hozzád von érzékenységem,
Mig tart lélekzetem,
Mig tart lélekzetem.

229

Édes anyám! ne sirasson kend,
Katonának beiratott kend,
Kihuzom az első czédulát,
Viselem a király ruháját.

Levetem a rojtos gatyámat,
Mellyet édes anyám varratott,
Felhuzom a vörös nadrágot,
Mit a király ajándékozott.

Katona vagy rózsám, igaz is,
Rövid a bokancsod szára is.
Sárba viszed, rózsám, elmerül,
Ha isten rajtad nem könyörül.

Katona vagy rózsám, azt mondják,
Illik neked a vörös nadrág.
Kardot kötnek, rózsám, oldalodra,
Zöld dolmány illik a nyakadba.

Keszthely

230

Az a szőke legény rossz katona,
Tudja isten, hol a lova.
Mariskánál istállóba,
Szénát eszik a jászóba.

Hozd ki, Maris, kantáromat,
Kantározzam a lovamat.
Magam ülök a nyeregbe,
Téged veszlek az ölembe.

231. Egy öreg őrnagy sírverse

Elérted már az öreg kort,
Vert le a bokádról a port.
Készen vár már téged is a sír,
Tehát innen, alló! masír.

Sárospatak

232

Huszár vagyok, lelke babám,
Az is maradok,
Szemed színű dolmányomon
Sárga gomb ragyog;
Uczu! peng a sarkantyum,
Csekély gondom, semmi bum,
Csak úgy vigadok.

Kard villog az oldalamon,
Tajték a pipám,
Vere csákó süvegemen
Leng a bokrétám,
Mind a mellett csak az kár,
Hogy tán nem is kedvel már
Hűtelen babám.

Oh te szivemet epesztő,
Kaczér szőke lány!
A huszárnak szeretője
Akad akarhány;
Nyájas, gyöngéd, deli, szép,
Olly takaros ollyan ép,
Mint a tulipán.

Mikor nekem jó kedvem van,
Boka hegedül,
Mellém intek egy leánykát
A szebbek közül,
S megforgatom, mig daczos
Babám szeme bánatos
Könyekbe merül.

Selyem szőrű pej paripám
Száz aranyat ér,
Horkol, tombol, tüszkölődik,
Bőrébe nem fér;
Még egyszer és utólszor
Megugratom hajnalkor,
Babám kedveér.

Van-e széles e világon
Szebb a nótámnál?
Jöszte babám, béküljünk meg
Bájos hangjánál!
Még békülünk úgy-e bár?

Nyujtsad ajkad... enyém már
Csókolóra áll.

Pápa

233

A katona szép paripán megugratja magát,
Pantallérja, karabinja megrángatja vállát,
A szép asszony ha meglátja, elfelejti búját,
Még azután is ohajtja katona galambját.

Napsugárként ragyog kardja vitézi kezébe,
Ezüst lánczos tajpipája illik a kezébe,
Elhagyott szép asszonykája gyakran jut eszébe,
Győzedelmes nyertes fejét hajthatná ölébe.

Lengedező forgós csákó ingadozik fején,
Vitézségért érdemlett bér tündöklék bal mellén,
Diszkesedik szülő háza illy nevelt remekjén,
Midőn borostyán koszorút emelget a fején.

Ha táborba bemegyén, kard, pisztoly a kezében,
Győzedelmes, bátor a szív vitézi mellében,
Hogyha pedig visszatér hazája keblébe,
Rejtett kincse, rabbilincse csókolja ölébe.

Az huszárok így élnek vigan világokat,
Menyecskékkel játszadozva töltik napjaikat,
Jó helyekből jobb helyekbe teszik marsaikat,
Szép szavakkal vigasztalják síró rózsáikat.

Székelyföld

234

Erdélyország alsó felén
Háboruba mén a legény.
Karcsu leány int feléje:
Ne menj rózsám ellenségre.

Hadd menjek én, édes rózsám,
Majd megtérek a harcz után,
Fakó lovad ha oda vész,
Kihoz haza, barna vitéz?

Ne félj rózsám, ha megmarad
Kardom éle, nyes az utat.
Barna legény, ne váljunk el,
Nálad nélkül hervadok el.

Adj egy csókot, mást nem kérek,
Nem sokára visszatérek.
Egyet, kettőt, hármat, négyet,
Visszajövet megadd őket.

Nem megyek én a csatára,
Csak a szomszéd vásárokra,
Hozok neked szép rokolyát
Segesvárról, rá pántlikát.

Jaj te hamis, mint megcsalál,
Tán bizony hogy csókot adál?
Visszadom én százasaival,
Akár egész garmadával.

Nem bánom én, visszaveszem,
Csak örökre maradj velem.
Veled vagyok, veled leszek,
Többé el sem eresztelek.
Nem dul török, sem a tatár,
Csak két szemed, a két bogár.

Erdély

235

Őszi eső, tavaszi szél,
Mikor már a nap is felkél.
E szomorú borongós nap
Kezdődött dél előtt tegnap.

Hallom neszét a felhőnek,
Tetején a hegytetőnek,
Leomlik ma éjszakára,
Estveli kilencz órára.

Istenem! már valahára
Adj szép időt viradtára,
Szánd meg szegény katonáknak
Sorsát, kik lógerban hálnak.

Tegnap este tisztát vettem,
Magamról ma levetettem,
Csupa lucsok, teli vízzel,
Nem győzőm már magam inggel.

Hol vagy rózsám? most láthatnál,
Tudom, hogy sírva fakadnál,
Mikor látnád, hogy az karom
Ölelésedre nem birom.

Képzellek gyakran álmomban,
Galyból csinált sátoromban.
De felébreszt őszi hideg,
Nincs köpenyegemben meleg.

Általázott köpenyegem,
Meg sem ismernél tán engem.
Vizes kabátom, nadrágom,
Az főrposztot abban állom.

Éjfél után két órakor,
Hallatik már az fikátor;
Kelj fel pajtás az früstökre,
Megyünk mindjárt az törökre.

Ott vár reánk, a mint hallom,
Szenvedésünkért jutalom;
Vagy az élet vagy az halál,
Valamellyik csak ránk talál.

236

Az katonák masíroznak;
Fényes fegyverek ragyognak,
Veres zászlók szakadoznak,
Apró fegyverek ropognak.

A nagy ágyuk könnyen szólnak,
Látom, az népek hogy hullnak;
Fejem felett kard megfordul,
Piros vérem földre csordul.

Nincs itt nekem atyám anyám,
A ki gondot viselne rám.
Az ur isten az én dajkám,
Ez visel gondot én reám.

Magyarország! kedves hazám!
De idegen lettél hozzám,
Sem ebédem, sem vacsorám,
Bánat nélkül nincs egy óráam.

Esik eső, fúj a szellő,
Kedves pajtás, fogy az erő.
Jobb mi nekünk marsirozni,
Mint az lógerban kinlódni.

Lóger-karó árnyékában
Fekszem a szomorú ágyban,
Köpönyegem az sátorom,
Magam árnyékában nyugszom,

237

Eszem adta katonája,
Se országa, se hazája!
Se országa, se hazája:
Mégis piros az orcája.

Árva vagyok, tudod rózsám,
Nincs ki gondot viseljen rám.
Árvából lesz a katona,
Kinek nincsen édes anyja.

Én is árva legény vagyok,
Én is elbirok egy kardot,
Kit más szegény legény tartott,
És rá sok könnyűt hullatott.

Domony

238

Belgrádra, vitézim! omoljatok,
Mert még inaimra felállhatok.
Falait rontom, bontom,
Haragom tetejére kiontom.
Falaim rontod, bontod,
Ugyanaz betemetheti csontod!
Míg csak meg nem veszem ezt a várt,
Itt kell lennem,
Ozmán bár kerüljed is e kárt,
Meg kell tennem.
Adj hát pardont! azt üzenem. „Nem, nem.“

Én sem megyek addig előled el,
Mig ellenem állni törekedel.
Faladon ágyum dörgő, zörgő
Ropogó tüze rontva rohan be.
Magam is bombim bömbölve
Dühös seregedbe lövöm be.
Lőjjed mérges nyilaidat rá.
Mit felelget!
Szűnj meg – rémülve fehér zászlót
Mert emelget.
Pardont kér tán vagy jó választ. „Azt, azt.“

238. Hertelendi indulója

Hát fiaim! ti vitéz nevetek
Rablánczczal váltjátok-e fel?
Ősz fejem is ma tehát veletek
Nyert koszorúját veszsze-e el?
Nem magyar az, czudar az, ki kivont
Karddal is esdekel és kér pardont.
Rajta! tehát velem, a ki vitéz,
A csatán elül lobogó tollamra néz.
Ezeredem vér mezején vezetem,
Győzni vagy halni tanulj seregem!

239

Nosza, hív magyarim, nosza!
Bajnoki virtusaitok tüze nemesitse lelketeket,
Igaz ügybe forogtok, az ég
Haragos karjai összerontják ellenségeketek.

Kardot köszörüljetez ölni tehát,
Ellenetek a ki csikorgatja fogát.
Európa előtt tegyetek hadi csudát,
Fegyveretekben Hunyadi szemléltesse magát.

240

Kezd már vitorulni egünk,
Az erős falakon diadalmat nyert seregünk.
Nosza mars! hiv az öröm ide,
Mars köti fejetekre a koszorút.

Kérkedik a maradék veletek,
Emlegeti érdemetek,
Izzadott homlokotokon süvegeteken lebegő
Kócsagotokra lengedez a szél,
Csókra vár oda haza a feleség.

Jertek azért a harczra velem,
Én is az ilyen pálmát érdemelem.
Villámjon egyre ezer tüzetek,
Nem törheti meg semmi nagy lelketek.

Ballag a lovatok
Délcezegebben.
Derekatok
Merőebben.
Illegeti fejeteget,
Nézeti termeteteget,
Trombitaszóra
Tánczol az uton,
Bajnokival enyeleg a paripa.

NEMZETI DALOK

241

Hol vagy te most, nyalka kurucz,
Ki olly voltál mint egy szép strucz?
Már hazádba soha nem jutsz,
Ez világbul is majd kifutsz.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Fájhat szived alsó földért,
Dunán tul szép országodért,
Elhagyott szép asszonyokért,
Télben rendelt kvártélyodért.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Nem vigyázz most Soprontájra,
A kőszegi nyájasságra,
Szombathelyi szép dámákra,
A sümegi kevély tánczra.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Hol van hoszu pántos kardod,
Majd tiz fontos a tarsolyod,
Menyő-ütött nagy pallosod?
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Hol van czifra karabinod,
Gréczi, bécsi pár pisztolod,
Üsttel rakott pantallérod,
Czifrán varrott szép tarsolyod?
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Szegénységet szidta, verted,
Nemzetséged sem böcsülted,
Senki személyét sem néztet,
Testét, lelkét megmivelted.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Te jó kurucz! akkor voltál,

Midőn cziprán adtát mondtál,
Nyelveddel sokakat szídtál,
Isten ellen káromkodtál.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Azért isten megbüntetett,
Idegen országra vetett,
Szabadságot tőled elvett,
Téged messzi földre vetett.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Kőszegen hogy vásárlottál,
Szombathelyen kurválkodtál,
Sümegen mikor tánczoltál,
Nem vélted hogy erre jutnál.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Czafrangokat most hol varratsz,
Párnát, dunyhát hol tapogatsz?
Melly vigan te lovat ugratsz,
Kedved szerént nem mulathatsz.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!
Szaladj kurucz, gyün a laboncz,
Lásd, melly bűdös lompost is hoz,
Megelőz bizony ha érhet,
Dragonya vége elérhet.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

Akkor mondd: állj meg pajtás!
Ki van előtted, jól meglásd.
Akkor nyeregben ha maradsz,
Kedved szerint nem mulathatsz.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

De mióta elszaladtál,
Eszedbe jutott, mit loptál,
Szegény embertül elvontál,
Mindenébül kifosztottál.
Nyalka kurucz!
Nyalka kurucz!

242

Nemes ember vagyok,
Szabadságim nagyok.
Mit ér nekem a vén,
Akár az új törvény.

Kutyabőr van nálam,
Hajdan jó királyom
Jobb apámnak adta,
Az meg nekem hagyta.

Gyűlésekbe járok,
„Halljuk“ kiabálok.
Mert az ország dolga
Reám is van bízva.

Nem parancsol senki,
Jusomból tegyen ki,
A ki magát többnek
Tartja s nemesebbnek.

Urak verbuválnak,
Velem inni állnak.
Mondja a fac totum:
Öt forint a votum.

Hej öt forint szép szó,
A votum csak egy szó,
Egy pár csizma ára,
A kortes lábára.

Ha betörik fejem,
Kinek gondja velem?
Őseim is, mondják,
Véröket ontották.

Éljen a szabadság!
Ha nincs is igazság:
Az legyen a vivát,
A ki legtöbb bort ad.

243

Készülj, szép magyar nemesség,
Mert csak benned a reménység
Sok nemzetek tartománya
Éles kardodat kívánja.

Országodért, királyodért,
Törvényes szabadságodért,
Omlott őseidnek vére,
Siess tehát védelmére.

Már is nyerít paripája,
Vérrel tajtékozik szája,
Rugva visít, kapálódzik,
Jeladásra várakozik.

Mintha mondaná urának:
Ő is kész a francziának
Tábora közé nyargalni,
Vele mindent felprédálni.

Mint a sas a kakas tollát,
Tépi és szaggatja csontját:
Ugy bánj dühös francziákkal,
Országunkat prédálókkal.

Rajta tehát vitéz nemzet!
Midőn egy királyfő vezet.
Megmutatván vitézséged,
Széjjelszórván ellenséged.

Megvetvén az ellenséget,
Lelvén csendes békeséget,
Visszatérünk kebelébe,
Édes hazánknak ölébe.

244

Im látod a szép kövér, fejér, czepe kanczát,
A tótok vezetik mint menyasszony Manczát.
Mellyet midőn láttak, megkedvelék tánczát,
Ugy drága szerszámu nyergét, fékét, lánczát.

Magyarok ajánlák tótok királyának,
Mellyért földét, vizét s fűvét országának
El is harácsolá, tót birodalmának
Igy lőn vége díján s árán egy kanczának.

245

Adjon isten minden jót,
Pár pisztolyt, lódingtartót,
Mittet, mattot, mogyorót,
Pénzt, paripát, posztót.

Szénát, szalmát, szalonnát,
Pipát, bocskort, talyigát,
Szij hámot, vasas kocsit,
Egész lószerszámot.

Fertővidék

246

Német szív ritkán hív
Csalfasággal van tele;
Csatában bátran vív,
Hol senki nincs ellene.

Otthon pedig kényes,
Nincsen nála barátság,
Neki más nem édes,
Csak a kutyatársaság.

A maga hasznaért
Minden roszra kész lelke,
Tulajdon honaért
Sem gerjedeze kebele.

Csalfaságot szeret,
S ahoz halálíg hív,

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.